

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
MACIERZY ZIEMI CIESZYŃSKIEJ

ZA ROK 2019

CIESZYN 2020

Dwieście trzydziesta szósta pozycja wydawnicza
Macierzy Ziemi Cieszyńskiej

Wydanie sponzoruje Offsetdruk i media sp. z o.o., Cieszyn

ISBN 978 83-88271-61-X

Wydawca: Zarząd Główny Macierzy Ziemi Cieszyńskiej
43-400 Cieszyn, ul. Stalmacha 14
tel. 33 852 16 59

Druk: Offsetdruk i media sp. z o. o.
ul. Frysztacka 48, 43-400 Cieszyn
tel. 33 857 70 90

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU GŁÓWNEGO

1. Sprawy Ogólne

Rok sprawozdawczy 2019 to drugi rok działalności, po wyborze nowego Zarządu Głównego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej – Towarzystwa Miłośników Regionu w Cieszynie, wybranego na czteroletnią kadencję 2018–2022. Spotkania członków Zarządu Głównego odbywały się jeden raz w miesiącu, w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca.

Organy Macierzy Ziemi Cieszyńskiej po ukonstytuowaniu się na pierwszym spotkaniu Zarządu Głównego MZC w dniu 4 czerwca 2018 roku, obradowały w następującym składzie:

Zarząd Główny:

Marta Kawulok	prezes
Bronisław Brudny	wiceprezes ds. łączności z Kołami terenowymi MZC
Cezary Tomiczek	wiceprezes ds. wydawniczych
Jadwiga Wąsowicz	wiceprezes ds. edukacji regionalnej, szkolnictwa i młodzieży
Leszek Pindur	wiceprezes ds. administracyjno-gospodarczych
Irena Skrzyżala	skarbnik
Aleksandra Czajkowska	sekretarz
Natalia Bańczyk	członek
Henryk Franek	członek
Regina Kapała	członek
Józef Król	członek
Władysława Magiera	członek
Halina Sajdok-Żyła	członek
Urszula Skowron	członek
Jolanta Skóra	członek
Grażyna Tomecka	członek
Zdzisław Wyleżuch	członek

Główna Komisja Rewizyjna:

Jadwiga Tarnawa-Marczak	przewodnicząca
Lucyna Bałandziuk	zastępca przewodniczącej
Jerzy Wałga	sekretarz
Małgorzata Karasińska	członek
Krzysztyna Radziszewska	członek

Sąd Koleżeński:

Mateusz Czupryna	przewodniczący
Karol Franek	zastępca przewodniczącego
Genowefa Koczoń	sekretarz
Leszek Gańczarczyk	członek
Maria Sznapka	członek

W roku 2019 odbyło się 10 posiedzeń Zarządu Głównego MZC, na których podjęto 12 uchwał. Tematem posiedzeń Zarządu Głównego były najważniejsze sprawy wynikające z założeń statutowych, jak również problemy wynikające z bieżącej działalności, w tym między innymi:

- realizacja uchwał Walnego Zjazdu Delegatów oraz uchwał podejmowanych na zebraniach Zarządu Głównego MZC,
- ustalenie planu pracy na rok 2019 oraz stałe monitorowanie jego realizacji.

Pozostałe realizowane zadania to:

- przygotowanie i organizacja „Koncertu Noworocznego” w styczniu 2019 roku w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie (pozykiwanie sponso-rów, sprzedaż biletów, zawieranie umów z wykonawcami, dekoracja, bufet, afisze, programy itp.);
- organizacja spotkania noworocznego połączonego z promocją *Kalendarza Cieszyńskiego 2019*;
- powołanie Komisji ds. Inwentaryzacji Wydawnictw;
- rozpatrywanie wniosków przesłanych przez Zarządy Kół terenowych o przy-znanie wyróżnień „Lauru Srebrnej Cieszynianki 2019”;
- rozpatrywanie wniosków Zarządu Głównego MZC i Zarządów Kół tereno-nych Macierzy o przyznanie wyróżnień i odznaczeń macierzowych;
- opracowanie i wydanie drukiem *Sprawozdania z działalności Zarządu Głównego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej za rok 2018*;
- przygotowanie, kierowanych do Powiatu Cieszyńskiego i Miasta Cieszyna oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, wniosków – ofert o przy-znanie grantów na realizację projektów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej;
- współpraca i współdziałanie z organizacjami polskimi na Zaolziu (Macierz Szkolna, PZKO, Kongres Polaków w Republice Czeskiej);
- podejmowanie uchwał w sprawie ilości fundowanych stypendiów macierzo-wych, artystycznych i nagród specjalnych;
- organizacja w sali na Zamku Cieszyn uroczystości wręczenia stypendiów macierzowych, artystycznych i nagród specjalnych z Funduszu Stypendial-nego Śląska Cieszyńskiego;
- organizacja zwyczajnego, sprawozdawczego Walnego Zjazdu Delegatów Macierzy;

- kolportaż wydawnictw własnych oraz ich nieodpłatne przekazywanie w formie darów lub egzemplarzy obowiązkowych dla bibliotek, jak również w charakterze nagród w konkursach, w których jurorami są przedstawiciele Zarządu Głównego Macierzy;
- udział przedstawicieli Zarządu Głównego w zebraniach Kół oraz w imprezach przez nie organizowanych;
- składanie wniosków o przyznanie „Lauru Srebrnej...” i „...Złotej Cieszyńnianki” oraz innych nagród, wyróżnień, a także odznaczeń państwowych i resortowych;
- delegowanie poczty sztandarowej do udziału w uroczystościach państwowych i pogrzbach członków honorowych Macierzy oraz członków Zarządu Głównego MZC;
- wynajmowanie sali konferencyjnej w Domu Macierzy przy ul. Stalmacha 14 na zebrania i spotkania Kół terenowych i innych organizacji;
- zwoływanie posiedzeń Kolegium Redakcyjnego *Kalendarza Cieszyńskiego*;
- udzielanie wywiadów prasowych, radiowych i telewizyjnych, zgłaszanie udziału Macierzy do różnych inicjatyw społecznych podejmowanych na szczeblu miejskim, powiatowym lub krajowym;
- udział przedstawicieli Zarządu Głównego w uroczystościach państwowych, kulturalnych, samorządowych, w Walnych Zjazdach organizacji i stowarzyszeń, konferencjach, w wernisażach itp.;
- podejmowanie starań o uzyskanie dokumentów, potwierdzających prawo własności do obiektów zarządzanych przez Zarząd Główny;
- ubezpieczenie Domu Macierzy przy ul. Stalmacha 14 oraz innych obiektów będących własnością Macierzy;
- organizacja „IX Złazu Górskiego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej im. Władysława Orszulika” do schroniska w Wiśle, na Kamiennym;
- udział członków Zarządu Głównego w kweście na odbudowę i renowację zabytkowych pomników na cmentarzu komunalnym w Cieszynie;
- ustalenie polityki finansowej na rok 2019, w związku z posiadanym przez Macierz statusem organizacji pożytku publicznego (OPP).

Sprawy istotne i ważne znajdowały odzwierciedlenie w podejmowanych uchwałach Zarządu Głównego MZC. Dyskusje i analizy prowadzone w czasie zebrań Zarządu rzutowały zawsze na ostateczne decyzje i wnioski. Wszystkie posiedzenia były protokołowane, a następnie, po ich odczytaniu, zatwierdzane.

Zarząd Główny podjął szereg uchwał, które dotyczyły nadania „Złotej Odznaki MZC”, „Medalu Pawła Stalmacha” oraz wnioskował do Walnego Zjazdu Delegatów o nadanie godności „Członka Honorowego Macierzy”, a wyróżnienia te zostały wręczone podczas Walnego Zjazdu Delegatów w dniu 18 maja 2019 roku.

Godnością „Członka Honorowego Macierzy” uhonorowano:
Aleksandrę Bernacką-Frankowską z Koła MZC w Warszawie
Edwarda Cichego z Koła MZC w Grodźcu
Barbarę Krop z Koła MZC w Krakowie
Halinę Sajdok-Żyłę z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Jana Szerudę z Koła MZC w Drogomyślu

„Medalem Pawła Stalmacha” uhonorowano:

Bronisława Brudnego z Koła MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie
Ewę i Leszka Wojaczków z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Zdzisława Wyleżucha z Koła MZC w Strumieniu
Bogdanę Zakolską z Klubu Literackiego „Nadolzie”

„Złotą Odznakę Macierzy Ziemi Cieszyńskiej” otrzymali:

Wojciech Grajewski z Koła MZC Cieszyńskiego Klubu Hobbystów
Józefa Greń z Koła MZC w Strumieniu
Krystyna Kurzyca z Klubu Literackiego „Nadolzie”
Honorata Kuś z Koła MZC w Strumieniu
Renata Moczala z Koła MZC w Grodźcu
Maria Nowak z Klubu Literackiego „Nadolzie”
Grażyna Pawlita z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy”
w Cieszynie
Zofia Piłka z Koła MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie
Irena Skrzyżala z Koła MZC w Grodźcu
Jolanta Skóra z Klubu Literackiego „Nadolzie”
Wojciech Świąś z Koła MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie
Cezary Tomiczek z Koła MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie

„Akty Uznania” otrzymali:

Elżbieta Chromik z Koła MZC w Zebrzydowicach
Danuta Giza z Koła MZC w Zebrzydowicach
Alicja Piguła z Koła MZC w Zebrzydowicach
Janina Grzybek z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Jadwiga Tarnawa-Marczak z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Irena Sembol z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Wanda Wajda z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Krystyna Kędra z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Zuzanna Szlauer z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Anna Hernik z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Leszek Polok z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie
Kazimierz Banot z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie

Karol Baszczyński	z Koła MZC w Grodźcu
Henryk Brzóska	z Koła MZC w Grodźcu
Aleksandra Cebulak	z Koła MZC w Grodźcu
Andrzej Cypcer	z Koła MZC w Grodźcu
Alojzy Heczko	z Koła MZC w Grodźcu
Elżbieta Heczko	z Koła MZC w Grodźcu
Piotr Kawulok	z Koła MZC w Grodźcu
Paweł Obracaj	z Koła MZC w Grodźcu
Jolanta Kubicka-Machnio	z Koła MZC w Grodźcu
Helena Kuszczak	z Koła MZC w Grodźcu
Jan Herda	z Koła MZC w Grodźcu
Helena Rauer	z Koła MZC w Grodźcu
Janina Szostok	z Koła MZC w Grodźcu
Krystyna Parchańska	z Koła MZC w Grodźcu
Jadwiga Lipska	z Koła MZC w Grodźcu
Irena Malik	z Koła MZC w Grodźcu
Andrzej Rojczyk	z Koła MZC w Grodźcu
Hieronim Gogler	z Koła MZC w Grodźcu
Maria i Stanisław Chełmińscy	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Janina Goryczka	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Magdalena Goryczka	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Renata Gutmajer	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Elżbieta Podzorny	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Helena Szeląg	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Danuta i Adam Błahutowie	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie
Czesław Budzik	z Koła MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie

UCHWAŁY

Walnego Zjazdu Delegatów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej z dnia 18 maja 2019 roku.

Walny Zjazd Delegatów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej postanowił:

1. Nadać godność Członka Honorowego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej pani Aleksandrze Bernackiej-Frankowskiej z Koła MZC w Warszawie, panu Edwardowi Cichemu z Koła MZC w Grodźcu, pani Barbarze Krop z Koła MZC w Krakowie, pani Halinie Sajdok-Żyle z Koła MZC nr 8 „Mnisztwo” w Cieszynie, panu Janowi Szerudzie z Koła MZC w Drogomyślu – Uchwała nr 1/2019.
2. Przyjąć sprawozdanie merytoryczne z działalności Zarządu Głównego MZC za rok 2018 – Uchwała nr 2/2019.

3. Przyjęć sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli pracy Zarządu Głównego MZC za rok 2018 – Uchwała nr 3/2019.
4. Zatwierdzić sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia Macierz Ziemi Cieszyńskiej – Towarzystwo Miłośników Regionu za rok 2018 – Uchwała nr 4/2019.
5. Udzielić Zarządowi Głównemu MZC absolutorium za rok 2018 – Uchwała nr 5/2019.
6. Przyjęć plan pracy Zarządu Głównego Towarzystwa na rok 2019 – Uchwała nr 6/2019.

Ponadto Zjazd zobowiązał Zarząd Główny MZC do uzupełnienia planu pracy na rok 2019 o zgłoszone w trakcie dyskusji wnioski, które zostały ujęte w protokole, a nie zostały ujęte w uchwałach.

2. Działalność administracyjna

Biuro Zarządu Głównego czynne było, z wyjątkiem sobót i niedziel, po 4 godziny dziennie, tj. od 9.00 do 13.00 (w poniedziałki, wtorki, środy i piątki) oraz od 13.00 do 17.00 w czwartki. Godziny popołudniowe w czwartek umożliwiają kontakt z biurem osobom pracującym do południa.

Specjalista ds. sekretariatu obsługujący Biuro Zarządu Głównego MZC pełni również funkcję sekretarza Zarządu Głównego MZC. Do obowiązków sekretarza należy przygotowywanie projektu tematyki posiedzeń Zarządu Głównego, protokolowanie ich przebiegu oraz ewidencjonowanie podejmowanych uchwał, udzielanych wyróżnień, prowadzenie ewidencji członków Kół terenowych, przygotowanie legitymacji członkowskich, odpowiada także za przygotowanie „Okólników”, które są rozsyłane na adresy e-mailowe Kół terenowych oraz są publikowane na stronie internetowej Zarządu Głównego Macierzy www.macierz.cieszyn.pl.

Do Koła w Warszawie wysyłane są „Wiadomości ratuszowe”, „Głos Ziemi Cieszyńskiej” oraz miesięcznik ZG PZKO „ZWROT”, prenumerowany na własny koszt przez panią prezes tego Koła.

Biuro opracowuje miesięczne harmonogramy związane z ewidencją wynajmowania salki konferencyjnej w „Domu Macierzy” w Cieszynie przez różnych najemców. Stałe terminy korzystania z salki posiadają, oprócz Zarządu Głównego Macierzy, Zarząd i Koło MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie oraz Klub Literacki „Nadolzie”. W miarę potrzeb z sali korzystają Kapituła Funduszu Stypendialnego Śląska Cieszyńskiego oraz Kolegium Redakcyjne *Kalendarza Cieszyńskiego*, a także – dosyć często – firma „Zepter”. Wynajmowanie salki konferencyjnej dla innych najemców, stowarzyszeń, organizacji odbywa się za odpłatnością. Biuro prowadzi ewidencję obecności poczty sztandarowego Zarządu Głównego na różnych uroczystościach, zabezpiecza wysyłkę wszystkich wydawnictw własnych, które jako egzemplarze obowiązkowe przesyłane są do 15 bibliotek uniwersyteckich, w tym

do Biblioteki Narodowej. Dla obniżenia kosztów przesyłek pocztowych korespondencja na terenie Cieszyna nadal doręczana jest osobiście. Informacje dotyczące działalności Zarządu Głównego oraz Kół terenowych są aktualizowane i umieszczane na stronie internetowej Zarządu Głównego Macierzy www.macierz.cieszyn.pl oraz w gablotce Macierzy na Rynku w Cieszynie.

3. Działalność organizacyjna

Macierz Ziemi Cieszyńskiej w roku 2019 stanowiło 20 Kół terenowych, zrzeszających łącznie na dzień 31.12.2019 roku 955 osób. Koła terenowe działają w następujących miejscowościach: w Cieszynie – 9, oraz po jednym w Drogomyślu, Gliwicach, Grodźcu, Istebnej, Krakowie, Olsztynie, Strumieniu, Warszawie, Wrocławiu, Zabrzegu i Zebrzydowicach.

W roku sprawozdawczym szeregi Macierzy zasiłło 58 nowych członków. Najwięcej, bo 17 osób przybyło w Kole MZC w Drogomyślu, 16 – w Kole MZC nr 2 „Mały Jaworowy” w Cieszynie, 13 – w Kole MZC w Grodźcu, 4 – w Kole MZC nr 6 „U Zduna” w Cieszynie, 3 – w Kole MZC w Strumieniu, oraz po 2 osoby w Kołach MZC nr 1 „Centrum” w Cieszynie i w Zebrzydowicach, a 1 osoba w CKH. W pozostałych Kołach liczba członków nie zmieniła się.

Kostiumernia (wypożyczalnia strojów), działająca w „Domu Macierzy”, której zasoby liczą kilkaset strojów i rekwizytów do strojów, stanowi atrakcyjny i niezmiernie pożyteczny element działalności Zarządu Głównego Macierzy. Kostiumernia jest czynna od poniedziałku do czwartku w godzinach od 9.00 do 17.00, a w piątek od 7.00 do 15.00. Funkcję specjalisty ds. kostiumerni pełni p. Krystyna Fiter, która mając krawieckie przygotowanie zawodowe nie ogranicza się tylko do wypożyczania strojów i ich renowacji, ale również tworzy wiele nowych, barwnych kreacji dla dzieci i na potrzeby wypożyczających. Zapotrzebowanie na stroje dla dzieci dyktuje zmieniająca się stale moda, którą z kolei kształtują wyświetlane bajki i filmy. Z wypożyczalni strojów w roku 2019 skorzystało 526 osób, które wypożyczyły 526 strojów i 194 akcesoria, 17 wypożyczeń miało charakter charytatywny. Z wypożyczalni kostiumerni korzystają nie tylko mieszkańcy Cieszyna, ale także osoby z terenu całego powiatu i województwa oraz Zaolzia. Szczególną troską kostiumernia otacza stroje regionalne jako jedne z najcenniejszych wartości kultury regionalnej i tradycji. Stroje regionalne są nie tylko odnawiane, reperowane, ale również szyte nowe, dla dzieci i dorosłych. Kostiumernia nawiązuje do wspaniałej spuścizny amatorskiego ruchu teatralnego na Śląsku.

Do znaczących wydarzeń organizacyjnych, które wymagały dużego zaangażowania wielu członków Zarządu Głównego Macierzy należały:

- Zwyczajny, Sprawozdawczo-Wyborczy Walny Zjazd Delegatów Macierzy,
- „Koncert Noworoczny” w Teatrze im. A. Mickiewicza w Cieszynie (cel charytatywny – dochód przeznaczany na Fundusz Stypendialny Śląska Cieszyńskiego),

- spotkanie noworoczne,
- uroczystość wręczenia stypendiów macierzowych, artystycznych i nagród specjalnych.

Stałą pozycję i dużą renomę o charakterze międzynarodowym zyskały imprezy organizowane cyklicznie przez Zarząd Koła nr 6 „U Zduna”. Należą do nich: „Koncert Kolęd”, „Przegląd Kapel Karpackich”, „Bal Cieszyński”, „Dzień tradycji i stroju regionalnego” oraz „Wieczór Ondraszkowy”.

Koło nr 4 Przewodników PTTK było współorganizatorem „IX Zjazdu Górskiego MZC im. Władysława Orszulika” oraz Ogólnopolskich Miscellaneów Przewodników, propagujących zarówno Macierz jak i historię Ziemi Cieszyńskiej.

Koło Macierzy w Grodźcu zorganizowało wieczornicę na Zamku w Grodźcu, poświęconą pamięci Mariusza Makowskiego, Konferencję Jubileuszową z okazji 90-lecia działalności Koła i 10-lecia jego reaktywacji, opracowało i wznowiło drugie wydanie *Śpiewnika Macierzy Ziemi Cieszyńskiej Koło w Grodźcu*.

Koło Macierzy w Strumieniu, rozsławia nie tylko w Żabim Kraju tradycje historyczne, ale swoimi widowiskami oraz „Dniami tradycji, stroju i pieśni regionalnej” krzewi szacunek do bogatej przeszłości miasta i regionu. Kulturuje tradycję stroju regionalnego, pieśni, tańców i gwary.

Nie można pominąć działalności Cieszyńskiego Klubu Hobbystów – najdłużej działającego Klubu w kraju, dzięki któremu powstały i są kontynuowane targi staroci, które pozwoliły ochronić przed zniszczeniem lub wywiezieniem za granicę wiele cennych pamiątek historycznych.

Wszystkie te różnorodne działania są udanymi próbami nawiązania do chlubnej tradycji naszych przodków, zrzeszonych w Macierzy Szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego, walczących o polskość tej ziemi. Wysoki, profesjonalny poziom organizacyjny, uzupełniany co rok o nowe elementy i przedsięwzięcia realizowane przez Macierz, dobrze służyły opinii o naszym Stowarzyszeniu, budując jej autorytet i szacunek. Macierz była i jest cenioną organizacją, a bycie jej aktywnym członkiem nobilituje.

4. Działalność wydawnicza

Działalność wydawnicza ograniczona była możliwościami finansowymi Zarządu Głównego, a przede wszystkim możliwościami pozyskania dotacji od sponsorów na ten cel.

W roku sprawozdawczym wydane zostały następujące pozycje:

- *Kalendarz Cieszyński 2020*,
- *Sprawozdanie ZG MZC za rok 2018*.

Obie wymienione pozycje, ukazały się dzięki sprawdzonemu, niezwykle życzliwemu i przychylnemu sponsorowi wydawniczych przedsięwzięć Macierzy – prezesowi zarządu drukarni Offsetdruk i media sp. z o.o., panu mgr. inż. Stanisławowi Stoszkowi – Członkowi Honorowemu Macierzy. Jemu zawdzięczamy również

druk ozdobnych dyplomów dla Członków Honorowych Macierzy, które co roku są wręczane podczas Walnych Zjazdów Delegatów.

Kalendarz Cieszyński 2020 ukazał się dzięki pracy Kolegium Redakcyjnego, a w szczególności jego nowego przewodniczącego – pana Wojciecha Świąsa i redaktora technicznego – Leszka Pindura.

W skład Kolegium Redakcyjnego KC wchodzi ponadto: Irena French, Marta Kawulok, Stefan Król i Władysław Sosna.

Wszystkim autorom tekstów zamieszczonych w *Kalendarzu Cieszyńskim 2020* składamy serdeczne podziękowania za przygotowanie i bezpłatne przekazanych artykułów do publikacji.

Tradycyjnie, w ramach tak zwanych „egzemplarzy obowiązkowych”, wydawnictwa Macierzy wysyłamy do 15 państwowych i uniwersyteckich bibliotek. Są one dzięki temu dostępne dla czytelników w Białymstoku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Sopocie, Szczecinie, Toruniu, Warszawie i we Wrocławiu. Biblioteki, Narodowa w Warszawie oraz Jagiellońska w Krakowie, mają obowiązek wieczystego przechowywania tych pozycji, podczas gdy pozostałe tylko przez 15 lat. Od roku 2011 funkcjonuje umowa z „Książnicą Cieszyńską” w sprawie digitalizacji *Kalendarzy Cieszyńskich*.

Kalendarz Cieszyński spełnia również ważną rolę informacyjną. Zawiera on bowiem oprócz kalendarium, dane dotyczące Zarządu Głównego (adres, telefon, godziny pracy Biura oraz Kostiumerni), jak również informację o możliwości nabywania wydawnictw Macierzy po cenach hurtowych. Wiele egzemplarzy wydawnictw przekazujemy w formie darów dla bibliotek cieszyńskich: Miejskiej, „Książnicy Cieszyńskiej”, Biblioteki i Archiwum im. B. R. Tschamera oraz Archiwum Państwowego Oddział w Cieszynie, a także Muzeum Śląska Cieszyńskiego. Szereg egzemplarzy trafia w postaci nagród dla uczestników konkursów wiedzy o regionie, konkursów gwary, względnie upominków jako wyrazy podziękowania za dobrą współpracę i okazywaną pomoc. Autorzy artykułów zamieszczonych w *Kalendarzu Cieszyńskim*, zamiast wynagrodzenia otrzymują egzemplarze autorskie.

Dziękujemy tym Kołom Macierzy, które aktywnie i od wielu lat włączają się do sprzedaży i promocji naszych wydawnictw. Bibliotekom szkolnym oraz dyrekcjom szkół proponujemy zakupy naszych pozycji wydawniczych w biurze Zarządu Głównego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, które można nabywać bez narzutów, po cenach hurtowych. Od wielu lat sprawdzonymi sprzedawcami naszych wydawnictw są: Księgarnia „Akrybia” (dawna Piastowska) w Cieszynie, Księgarnia Doroty i Marii Troszok w Wiśle, „Globus” w Skoczowie oraz Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy „OLZA” w Cieszynie (punkt pod ratuszem).

II. PODZIĘKOWANIA

Doroczne sprawozdanie z działalności ZG MZC jest najlepszą okazją do złożenia podziękowań sponsorom i dobroczyńcom Macierzy, których wsparcie i życzliwość pomagają nam realizować działalność statutową i organizacyjną.

Dziękujemy zatem następującym instytucjom, organizacjom, firmom, szkołom i mediom:

Starostwu Powiatowemu i Urzędowi Miejskiemu w Cieszynie, Bankowi Spółdzielczemu w Cieszynie, cieszyńskim firmom: Drukarni Offsetdruk i media sp. z o.o., ZHU Eldom Cinal – Klocek sp. j., Muzeum Drukarstwa, Zamkowi Cieszyn, Oficynie Wydawniczej „ARKA”, Kwiaciarni „Mariusz”, Firmie Komputerowej „System”. Serdeczne podziękowania kierujemy do: pani Teresy Mokrysz – właścicielki grupy firm „MOKATE”, pana Michała Bożka – właściciela firmy „Ustronianka”, Zakładów Mięsnych „Jan Bieleś”, państwa Hanny i Tomasza Wilczków – właścicieli sieci sklepów EUROSPAR, a także pani Teresy Pawłowskiej z Galerii PULS.

Wyrażamy swą wdzięczność także sponsorom prywatnym: Maciejowi Hermie, Zofii i Zbigniewowi Kajmowiczom, Wandzie Milerskiej z Czeskiego Cieszyna, Annie i Janowi Olbrychtom, Dariuszowi Orszulikowi, którzy wspierają działalność Macierzy, oraz wszystkim osobom i instytucjom, które wspomogły finansowo Fundusz Stypendialny Śląska Cieszyńskiego.

Dziękujemy naszym członkom i sympatykom, którzy poprzez odpis 1% podatku wsparli działalność Macierzy jako organizacji pożytku publicznego (OPP). Podziękowania kierujemy także do mieszkańców Bielska-Białej, Cieszyna, Jastrzębia-Zdroju, Katowic, Krakowa, Olsztyna, Warszawy, którzy w tej formie udzielili nam swej pomocy.

Dziękujemy dyrekcji, gronu pedagogicznemu oraz młodzieży Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie, za możliwość zorganizowania w auli szkoły Walnego Zjazdu Delegatów Macierzy w dniu 18 maja 2019 oraz za obsługę gastronomiczno-kelnerską tej imprezy. Młodzieży tej szkoły dziękujemy również za wielokrotny udział w poczcie sztandarowym, za obsługę kelnerską imprez organizowanych przez Zarząd Główny MZC. Podziękowania kierujemy także na ręce dyrekcji i młodzieży I LO im. Antoniego Osuchowskiego Cieszynie za pomoc w organizacji „Koncertu Noworocznego” i wolontariat młodzieży.

Słowa wdzięczności kierujemy do redakcji „Głosu Ziemi Cieszyńskiej”, Portalu OX.pl za umieszczone artykuły i fotoreportaże poświęcone działalności Macierzy.

Wyrazy serdecznego podziękowania i najwyższego uznania kierujemy do prezesów Kół, członków Zarządów Kół, członków Komisji Rewizyjnych, członków Macierzy, za wsparcie i pomoc udzielane Zarządowi Głównemu, za realizowanie celów statutowych, godne kontynuowanie szczytnych tradycji Macierzy Szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego, za miłość i szacunek do Ziemi Cieszyńskiej.

III. DZIAŁALNOŚĆ KÓŁ MACIERZY

1. Koło nr 1 MZC „Centrum” w Cieszynie

– prezes Bronisław Brudny, tel. 516 274 650

Na początku roku sprawozdawczego 2019 Koło liczyło 68 członków. W ciągu roku zasililo je dwóch członków, skreślono 3 osoby, a dwie zmarły F. Kłoda i M. Makowski. Na koniec roku Koło liczyło 65 członków.

Za duży wkład pracy i zaangażowanie, na wniosek Zarządu Koła oraz Zarządu Głównego MZC, „Medalem Pawła Stalmacha” uhonorowano pana Bronisława Brudnego, a „Złotą Odznakę Macierzy” otrzymali Zofia Piłka i Wojciech Świąś.

Działalnością Koła nr 1 „Centrum” w Cieszynie kierował 7-osobowy Zarząd, na czele którego stoi prezes – Bronisław Brudny, a zarazem wiceprezes Zarządu Głównego MZC. W 2019 roku odbyło się 10 Zebrań Zarządu Koła oraz 10 zebrań ogółu członków. Zarząd ustalił składkę w wysokości 25 zł/rok. W ciągu roku zebrano 815,00 zł, a z innych źródeł pozyskano 465,00 zł.

Spotkania członków i Zarządu Koła odbywały się w sali konferencyjnej „Domu Macierzy” w Cieszynie przy ul. Stalmacha 14, w każdą drugą środę miesiąca o godzinie 16.00. Połączone były z prelekcjami ciekawych ludzi. Średnia frekwencja na zebraniach wynosiła 25 osób, co stanowi dobry wynik, zważywszy na zaawansowany wiek większości członków. Zarząd kontynuował tradycję wysyłania kart z życzeniami dla członków obchodzących jubileusze swoich urodzin, co przyjmowane jest przez nich z wielką radością. Członkowie Koła pamiętają również o zmarłych Macierzowcach i przed Świętem Zmarłych, delegacja Zarządu Koła odwiedziła ich groby, które przyozdobiono kwiatami, zniczami i plakietkami z napisem „Pamiętamy”. Delegacja Zarządu Koła uczestniczyła w noworocznym spotkaniu Kół terenowych, które miało miejsce w styczniu 2019 r. w Zebrzydowicach.

W styczniu – członek naszego Koła, pan Józef Stoszek, miłośnik regionu, opowiadał o myślistwie w dawnych czasach na Ziemi Cieszyńskiej i tradycjach z tym związanych. W lutym – gościliśmy dra Grzegorza Studnickiego z Muzeum Śląska Cieszyńskiego, który wygłosił prelekcję poświęconą tradycjom i zwyczajom związanym z okresem przejścia ze starego do nowego roku. W marcu odbyło się Walne Sprawozdawcze Zebranie Członków, podczas którego dokonano wyboru delegatów na Walny Zjazd Delegatów MZC.

Z kolei kwietniowe zebranie uświetnił prof. Daniel Kadłubiec, który w znakomitym i pełnym humoru wykładzie opowiedział o tradycjach wielkanocnych na Śląsku Cieszyńskim. W maju pan Grzegorz Sikorski, wójt Gminy Hażlach, przedstawił jej walory przyrodnicze, historyczne, turystyczne i gospodarcze oraz perspektywy rozwojowe, a w czerwcu odbyła się wycieczka do Karwiny, podczas której funkcję przewodnika pełnił Władysław Kristen. Zwiedzono wiele miejsc

historycznych, w których wszędzie widać ślady polskości. Była to wspaniała lekcja historii, choć męcząca z powodu upału.

Podczas wrześniowego spotkania pani Władysława Magiera zaprezentowała nam freski w kościółku św. Jerzego, a następnie przeszliśmy „Szlakiem Cieszyńskich Kobiet” na wzgórzu zamkowym.

W październiku odwiedziliśmy Muzeum IV Pułku Strzelców Podhalańskich w Cieszynie. Historię formacji oraz Muzeum przedstawił nam Jerzy Bylica. Z kolei w listopadzie zaszczyliła nas swoją obecnością pani burmistrz – Gabriela Staszewicz, która opowiadała o swojej karierze zawodowej oraz drodze od radnej do burmistrza. Przedstawiła priorytety na bieżącą kadencję, a także odpowiadała na pytania zebranych.

Tradycyjnie w grudniu odbyło się spotkanie wigilijne Koła. Recytacja wierszy, kolędy, wspomnienia, dzielenie się opłatkiem i życzenia na nowy rok. O oprawę muzyczną zadbała pani Irena Mencner.

Spotkania ogólne są zawsze spotkaniami otwartymi dla wszystkich chętnych, a na każdym z nich oprócz wiodącego tematu są śpiewane ulubione cieszyńskie pieśniczki. Atmosferę spotkań koleżeńsko-towarzyskich podkreślają serwowane napoje oraz ciasteczka. Na bieżąco przekazywane są informacje o działalności Macierzy, wręczane legitymacje nowym członkom. Kontynuowane jest prowadzenie od wielu lat kroniki Koła, która stanowi swoistą pamiątkę naszej działalności.

Zarząd oraz członkowie Koła biorą aktywny udział w uroczystościach organizowanych przez miasto i powiat oraz w uroczystościach państwowych, a także w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, w spotkaniach Międzygeneracyjnego Uniwersytetu Regionalnego w Republice Czeskiej. Wielu członków współpracuje z licznymi organizacjami i instytucjami samorządowymi. Nasi członkowie propagują idee macierzowe i z dumą podkreślają swoją przynależność. Współpracują z lokalnymi mediami – „Głosem Ziemi Cieszyńskiej” i „Wiadomościami Ratuszowymi”, gdzie przekazują informacje o spotkaniach, a następnie relacje z nich.

Liczba zakupionych publikacji – 22 sztuki, w tym *Kalendarzy Cieszyńskich 2020* – 15 sztuk.

2. Koło nr 2 MZC „Mały Jaworowy” w Cieszynie

– prezes Eugeniusz Raabe, tel. 501 329 011

Na początku roku Koło liczyło 152 osoby. W ciągu roku wystąpiły 3 osoby, skreślono 11, a 2 osoby przeniesiono do Koła nr 4, natomiast przyjęto 15 nowych członków, tak więc na koniec roku 2019 liczba członków wyniosła 151 osób i taki stan należy uznać za stabilny.

Zarząd Koła od ostatniego Walnego Zebrania Sprawozdawczo-Wyborczego, działa w niezmiennym 11-osobowym składzie, któremu przewodniczy prezes Eugeniusz Raabe. Składka członkowska wynosi 30 zł za rok, a wysokość zebranych składek w ciągu roku wyniosła 4780,40 zł, a dodatkowo pozyskano darowizny w kwocie 367 zł.

W roku sprawozdawczym odbyło się 9 protokołowanych posiedzeń Zarządu Koła, na których omawiano najważniejsze sprawy organizacyjne dotyczące zebrań ogółu członków, wycieczek, Dyskusyjnego Klubu Propozycji, podejmowano uchwały dotyczące członkostwa (skreślenia, przyjęcia), wystąpień o wyróżnieniu do Zarządu Głównego oraz przyznawanie nagród Koła za aktywny udział w jego pracach. W 2019 roku odbyły się 4 zebrania ogółu członków Koła, w tym Zebranie Sprawozdawcze w dniu 8.03.2019 roku.

W zebraniach oprócz członków i sympatyków Koła udział brali zaproszeni goście: z Zarządu Głównego, zaprzyjaźnionego Koła Macierzy Szkolnej i PZKO w Wędryni oraz sąsiedniego Koła na Mniszowie. Zebranie 14.12.2019 zaszczyliła swoją obecnością pani burmistrz Cieszyna – Gabriela Staszkiwicz.

W ramach Koła działa Dyskusyjny Klub Propozycji, w którego comiesięcznych spotkaniach –prelekcjach bierze udział średnio 40 osób.

Jak Wiadomo największe Koło Macierzowe nie posiada własnej siedziby, tak więc posiedzenia Zarządu i zebrania odbywały się w różnych miejscach, np. w restauracjach „Kaskada”, „Ogrodowa”, w Osiedlowym Centrum Kultury i Rekreacji osiedla „Pogórze”, w sali stołówki „MAPIS”, czy świetlicy ogródków działkowych „Tulipan”.

W 2019 roku Zarząd Główny przyznał dwojgu naszym członkom: Grażynie Pawlicie i Cezaremu Tomiczkowi „Złote Odznaki Macierzy”.

W trakcie zebrań nowo przyjętym członkom wręczano legitymacje i odznaki MZC. „Aktami Uznania” wyróżniono państwa: Marię i Stanisława Chełmińskich, Janinę Goryczkę, Magdalenę Goryczkę, Renatę Gutmajer, Elżbietę Podzorny i Helenę Szeląg oraz osoby niebędące naszymi członkami, ale współpracujące z Kołem, to jest: Czesława Budzika oraz Danutę i Adama Błahutów. Najbardziej aktywnych członków Koła Zarząd wyróżnił nagrodami książkowymi.

Dużym wydarzeniem w życiu Koła było przyznanie uchwałą Rady Miejskiej Cieszyna panu Eugeniuszowi Raabe „Lauru Srebrnej Cieszynianki”, którego wręczenie odbyło się 11 listopada 2019 roku podczas uroczystej Sesji Rad Gmin Ziemi Cieszyńskiej, w Teatrze im. Adama Mickiewicza.

Zebrania członków Koła zawsze są wzbogacane programem artystycznym bądź kończyły się potańcówką. Występowali na nich między innymi Grzegorz Buchta z recitalembiosenek Czesława Niemena oraz Kameralny Zespół Śpiewaczy TA Grupa z Czeskiego Cieszyna.

Dwa wydarzenia w omawianym roku należy uznać jako szczególne. Cały Rok 2019 ogłoszony został w Kole nr 2 rokiem prof. Stanisława Hadyny w 100-lecie urodzin wielkiego kompozytora, muzyka, dyrygenta, pisarza, twórcy i dyrektora ZPiT „Śląsk” – Wielkiego Syna Ziemi Cieszyńskiej. Szereg naszych działań związanych było z tym właśnie jubileuszem, a były to: udział w galowym Koncercie zespołu „Śląsk”, złożenie kwiatów przy tablicy z płaskorzeźbą Profesora

ra na pl. Grunwaldzkim w Katowicach oraz na jego grobie, na cmentarzu „Na Groniczku” w Wiśle, zwiedzanie wystawy ze zdjęciami z życia S. Hadyny na pl. Hoffa oraz rzeźby z jego podobizną w amfiteatrze w Wiśle, a także zorganizowanie w Dyskusyjnym Klubie Propozycji prelekcji prof. Daniela Kadłubca o prof. Hadynie oraz występ zespołu TA Grupa z Czeskiego Cieszyna z repertuarem m.in. S. Hadyny.

Drugim znaczącym elementem naszej działalności był powrót po 30 latach (dzięki przychylności nowego kierownictwa) Dyskusyjnego Klubu Propozycji „Podgórze” do COK „Dom Narodowy”, co dodatkowo wpłynęło na frekwencję uczestników z różnych stron miasta i ułatwiło nam sprawy organizacyjne.

Stałym elementem działalności Zarządu Koła jest organizacja wycieczek zarówno jednodniowych, ale także dwu- i trzydniowych, mających walory poznawcze jak i integracyjne.

I tak w roku sprawozdawczym odbyły się:

- 19.05 – zwiedzanie Muzeum Śląskiego i koncert London Philharmonic Orchestra w NOSPR w Katowicach – uczestniczyło 32 osoby;
- 25.05 – zwiedzanie Muzeum Trzyńca i Huty Trzynieckiej, udział w Festiwalu PZKO w Hali Werk Arena – 48 osób;
- 7.06 – złożenie wiązanek kwiatów pod 18 tablicami zasłużonych dla kultury Śląska na pl. Grunwaldzkim w Katowicach (m.in. S. Hadyna K. Stryja P. Steller), udział w kolejnym koncercie w NOSPR – 32 osoby;
- 29.06 – udział w Złazie Górskim im. W. Orszulika – 9 uczestników;
- 13–15.09 – wycieczka do Łodzi i Bełchatowa – 34 uczestników;
- 5.10 – wycieczka „Hity Słowacji”: Żylna, Zamek Strecno, Jaskinia Demanowska – 28 osób.
- 7.12 – wycieczka na jarmark świąteczny do Katowic – Nikiszowca, połączona ze zwiedzaniem Muzeum Historii Katowic – 37 osób.

Szczegółowe i skrupulatne relacje z wycieczek sporządza wiceprezes Koła, Natalia Bańczyk.

Wykaz spotkań w Dyskusyjnym Klubie Propozycji w 2019 roku:

- 16.01.2019 – prelegent Władysława Magiera – *100 lat Praw Wyborczych Kobiet*;
- 20.02.2019 – prelegent Jerzy Ludwin – *Misje wojskowe ONZ i NATO poza granicami państwa*;
- 20.03.2019 – prelegent Czesław Stuchlik – *Dobra Pani z Kończyc Wielkich*;
- 17.04.2019 – prelegent dr Joanna Jurgała-Jureczka – *Tajemnice Rodu Kossaków*;
- 15.05.2019 – prelegent Władysława Magiera – *Co słyhać w Parlamencie Europejskim przed wyborami*;
- 19.06.2019 – prelegent dyr. Adam Cieślak – *Dom Narodowy – Historia i współczesność*;

- 21.07.2019 – prelegent ks. proboszcz Marcin Brzóska – *Cieszyn jako Europejskie Miasto Reformacji*;
- 21.08.2019 – prelegent Stanisław Kawecki – *Pomniki przyrody Cieszyna*;
- 18.09.2019 – prelegent prof. Daniel Kadłubiec – *Świat muzyki i słowa Stanisława Hadyny*;
- 16.10.2019 – prelegent Marcin Gabryś – *Słowaccy przyjaciele na drodze do polskości Śląska Cieszyńskiego*;
- 20.11.2019 – prelegent Andrzej Niedoba – *Olza rzeka niepokorna*;
- 18.12.2019 – spotkanie świąteczno-noworoczne, prelegent Izabela Kula – Izrael na własną rękę.

Dobór prelegentów i zajęcia w DKP prowadzi prezes Eugeniusz Raabe, a kronikę Klubu sekretarz Krystyna Szebesta.

W 2019 roku odwiedziliśmy jednego chorego członka Koła. Tak jak w latach ubiegłych uczestniczyliśmy licznie w życiu społeczno-kulturalnym miasta i regionu, a nasza obecność jest doceniana przez różne organizacje i stowarzyszenia (Rada Seniorów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Polskie Towarzystwo Ewangelickie, Koło Gospodyń Wiejskich „Mnisztwo”, Koło Emerytów, Ogrody Działkowe i in.

Członkowie Koła zakupili 29 sztuk *Kalendarzy Cieszyńskich*.

3. Koło nr 3 MZC w Cieszynie przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej – prezes Regina Kapała, tel. 664 413 078

Przez cały rok 2019 liczba członków Koła pozostała niezmienna i wynosiła 55 osób. Koło nie posiada własnej siedziby. Miejscem odbywania zebrań jest sala 95 w ZSEG im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie. W ciągu roku odbyły się 2 protokołowane zebrania Zarządu Koła i 4 zebrania ogółu członków. W ramach Koła działają 2 sekcje – Klub Seniora i Koło Miłośników Regionu.

Zarząd Koła ustalił wysokość składki członkowskiej na 2 zł na rok. W ciągu roku zebrano 252 zł. Zakupiono wydawnictwa macierzowe na kwotę 280 zł, w tym *Kalendarze Cieszyńskie 2020* za 125.

Imprezy zorganizowane przez Koło i sekcje:

- styczeń – udział w imprezach organizowanych przez MZC, wystawach, spotkaniach, prelekcjach, spotkaniu noworocznym ZG MZC w Cieszynie;
- maj – pomoc w zorganizowaniu Walnego Zjazdu Delegatów Macierzy;
- wrzesień – udział w uroczystościach patriotycznych z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej, przygotowanie i przeprowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych historii i działalności MZC, udział w imprezie „Skarby z cieszyńskiej trówy”;
- październik – przygotowanie uczniów do konkursu oraz przygotowanie i przeprowadzenie Szkolnego Konkursu Wiedzy o Macierzy;

– listopad – udział w obchodach Święta Niepodległości (poczet sztandarowy), organizacja Dnia Patrona Szkoły, którego celem jest propagowanie tradycji, regionalizmu w ramach programu: „Znać swoje korzenie”. Ponadto przeprowadzono kolejny już Międzyszkolny Konkurs Gwary;

– grudzień – prezentacja i sprzedaż wydawnictw macierzowych, udział młodzieży w konkursie gwary „Po cieszyńsku, po obu stronach Olzy”, gdzie I miejsce w grupie powyżej 17 lat zdobyła nasza uczennica Gabriela Kiełkowska.

Klub Seniora działał zgodnie z harmonogramem, odbywały się spotkania i wycieczki. Seniorzy uczestniczyli również w imprezach organizowanych przez ZG MZC i Koła terenowe.

4. Koło nr 4 MZC „Przewodnik” im. W. Orszulika w Cieszynie

– **prezes Władysława Magiera, tel. 660 910 456**

Adres korespondencyjny Koła – ul Bobrecka 8, 43-400 Cieszyn

Na początku roku sprawozdawczego Koło liczyło 21 członków; w ciągu roku do Koła wstąpiły 2 osoby i na koniec roku sprawozdawczego liczba członków wynosiła 23 osoby. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 10 zł/rok, a kwota zebranych składek wyniosła 230 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, dlatego zebrania Zarządu oraz członków odbywają się w pomieszczeniu przy ul. Bobreckiej 8 w Cieszynie. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa.

W roku sprawozdawczym odbyło się 5 protokołowanych zebrań Zarządu Koła oraz 6 zebrań ogółu członków.

Członkowie Koła uczestniczyli w następujących wydarzeniach:

– 1 września 2019 r. udział w poczcie sztandarowym z okazji uroczystości upamiętnienia

– 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz Dnia Weterana;

– 11 listopada 2019 r. udział w poczcie sztandarowym z okazji Święta Niepodległości Polski;

– udział w Zjeździe Przewodników Ewangelickich w Mikołajkach;

– udział członków pielgrzymce przewodnickiej na Jasną Górę w Częstochowie.

Imprezy zorganizowane przez Koło:

– we współpracy z Zarządem Głównym MZC „IX Złaz Górski im. W. Orszulika” na Kamienny;

– imprezy wspólne z Kołem Przewodników Beskidzkich i Terenowych w Cieszynie;

– wspólnie z członkami PZKO dwie wycieczki na Zaolzie w ramach obchodów 100-lecia Odzyskania Niepodległości.

Prezes Koła Władysława Magiera uczestniczy w spotkaniach członków innych Kół terenowych uświetniając je swoimi wykładami. Wygłosiła kilka prelekcji m.in.

w Warszawie. Ponadto uczestniczyła w wielu spotkaniach promujących region w mieście i poza Śląskiem Cieszyńskim. Pisze felietony do „Dziennika Zachodniego” i nagrywa audycje w Polskim Radiu Katowice.

Członkowie Koła zakupili 7 egzemplarzy Kalendarza Cieszyńskiego 2020.

5. Koło nr 5 MZC w Cieszynie przy I Liceum Ogólnokształcącym im. A. Osuchowskiego

– prezes Janusz Łukomski-Prajzner, tel. 600 898 729

W roku sprawozdawczym 2019 liczba członków Koła wynosiła 20 osób. Zarząd Koła oraz członkowie spotykają się w wyznaczonej sali LO im A. Osuchowskiego w Cieszynie. W 2019 r odbyły się 2 zebrania Zarządu Koła oraz 2 zebrania ogółu członków. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 2,00 zł/rok. Zebrano kwotę 40,00 zł.

Działalność Koła skupiała się, tak jak w latach poprzednich, na dalszym propagowaniu treści regionalnych w nauczaniu poszczególnych przedmiotów i w działalności wychowawczej. Oprócz odpowiedniej tematyki zajęć, głównie na lekcjach języka polskiego, historii i WOS. Młodzież klas pierwszych poznawała historię naszego regionu w trakcie lekcji muzealnych w Muzeum Śląska Cieszyńskiego. Jedna z klas brała udział w lekcji o historii Cieszyna podczas spaceru po mieście, w ramach współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego. Zajęcia prowadził prof. Waław Gojniczek. Młodzież klas trzecich, jak co roku, włączyła się jako wolontariusze w organizację „Koncertu Noworocznego” organizowanego na rzecz Funduszu Stypendialnego Śląska Cieszyńskiego. Ze względu na fakt, że coraz więcej młodzieży gimnazjalnej wybiera naukę w szkołach poza powiatem, kontynuowaliśmy akcję docierania do tej młodzieży, aby zaproponować jej edukację w naszej placówce lub innych szkołach powiatu cieszyńskiego.

Kontynuowano projekt „Karty historii” omawiający w formie plansz przygotowanych przez młodzież najważniejsze rocznice dotyczące historii Polski i regionu. Jesienią w szkole uczniowie prezentowali wystawę dotyczącą bitwy pod Grunwaldem.

6. Koło nr 6 MZC „U Zduna” w Cieszynie

– prezes Jadwiga Chlebiak, tel. 511 541 155

Na początku roku sprawozdawczego 2019 Koło liczyło 61 członków. W ciągu roku Koło zasilili 4 osoby, a ubyło 8. Na koniec roku Koło liczyło 57 członków. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 30 zł/rok, w wyniku czego zebrano 1530 zł, a z innych źródeł pozyskano 3660 zł.

Koło nie ma stałego miejsca spotkań, a dokumentacja znajduje się u pana Marcina Kamieńskiego.

W roku sprawozdawczym odbyło się 5 spotkań Zarządu Koła oraz 12 zebrań ogółu członków. Liczba zakupionych publikacji Macierzy wyniosła 17, w tym *Kalendarzy Cieszyńskich 2020* – 10 sztuk.

Delegaci Koła brali udział 18.05.2019 r. w Walnym Zjeździe Delegatów MZC.
Pozostałe imprezy, uroczystości i spotkania:

– 5.01.2019 r. przedstawiciele Koła wzięli udział w dorocznym, 41. „Balu Górolskim PZKO” organizowanym w Mostach koło Jabłonkowa;

– z kolei 12.01.2019 r. Koło było organizatorem jubileuszowego „XV Bal Cieszyńskiego”, imprezy od wielu lat cieszącej się dużym powodzeniem i będącej świętem, tańca, folkloru, tradycji i śpiewu. Bal odbył się w sali „Kasztanowego Dworu”, a o regionalne klimaty zadbały kapele „Wałasi” oraz „Maliniorze” z Brennej. Artystycznych doznań dostarczył także ZPiT „Suszanie” z Suchej Górnjej;

– 13.01.2019 r. – odbył się w kościele p.w. św. Marii Magdaleny w Cieszynie „XV Koncert kolęd”, zorganizowany na rzecz Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty. W koncercie, przy licznej publiczności, wystąpiły: Zespoły Regionalne „Slezan”, „Slezanek” i „Istebna” oraz Grupa Śpiewacza „Wańcy”. Po koncercie zebrano datki na funkcjonowanie Hospicjum;

– 17.01.2019 r. – na posiedzeniu Zarządu w podsumowano „XV Bal Cieszyński” i „XV Koncert kolęd” oraz dyskutowano nad sprawami 2019 r.;

– 16.02.2019 r. – Zarząd Koła zorganizował dla swoich członków i gości kulig. Impreza z udziałem 40 uczestników odbyła się przy hotelu „Jano” w Jaworzynce-Krężelce. Po przejeździe na wozach (niestety śniegu było zbyt mało), na miejscu odbyły się zabawy na śniegu, lepienie bałwana i bitwy na śnieżki. Po smacznym, obfitym obiedzie i deserze z kawą, uczestnicy bawili się i tańczyli;

– 2.03.2019 r. – członkowie Koła uczestniczyli w smutnej uroczystości – pogrzebie śp. Mariusza Makowskiego, historyka, Prezesa MZC, działacza społecznego;

– 5.03.2019 r. – członkowie Koła uczestniczyli w tradycyjnym „Pogrzebie Baśów” im. Kazika „Nędzy” Urbasia;

– 21.03.2019 r. – na posiedzeniu Zarządu omawiano szczegóły najbliższych wydarzeń;

– 13.04.2019 r. – Zarząd Koła zorganizował dla swoich członków spotkanie w kręgielni „Ogrodowa”, a dwugodzinna rywalizacja jak zwykle była bardzo emocjonująca i zakończona rozdaniem upominków;

– 11.05.2019 r. – członkowie Koła zostali zaproszeni na „majówkę” do państwa Swakoniów. Spotkanie przy grillu było wzbogacone licznymi konkursami w strzelaniu z łuku i wiatrówki, a drużyny popisywały się śpiewem i znajomością gwary;

– 23.05.2019 r. – na posiedzeniu Zarządu omawiano szczegóły najbliższych wydarzeń oraz podjęto uchwałę o skreśleniu z listy członków osób nieaktywnych;

– 9.06.2019 r. – Zarząd Koła wraz z Cieszyńskim Ośrodkiem Kultury „Dom Narodowy” zorganizował „XIV Dzień tradycji i stroju regionalnego”. Występy odbyły się na cieszyńskim rynku, gdzie od rana roztawiono liczne stragany z rękodziełem regionalnym. Dzieci wzięły udział w warsztatach artystycznych i konkursach ze słodkimi nagrodami;

– 29.06.2019 r. – zorganizowano spotkanie z jajecznicą w „Chacie Chlebowej”;

– 16.09.2019 r. – członkowie Koła uczestniczyli w uroczystości pogrzebowej śp. Anieli Kupiec, zamieszkałej w Nydku polskiej poetki, autorki opowiadań w gwarze cieszyńskiej i działaczki społecznej;

– 27.09.2019 r. – na posiedzeniu Zarządu omawiano jesienny kalendarz wydarzeń;

– 15.10.2019 r. – na posiedzeniu Zarządu omawiano bieżące sprawy Koła dotyczące „XVI Balu Cieszyńskiego”;

– 8.12.2019 r. – członkowie Koła uczestniczyli w spotkaniu opłatkowym, będącym okazją do podsumowania mijającego roku. We wspomnieniach powróciły sylwetki tych, którzy odeszli, w tym m.in. Mariusza Makowskiego i Anieli Kupiec. Omówiono również sprawy Balu i „Koncertu kolęd”.

7. Koło nr 8 MZC „Mnisztwo” w Cieszynie

– **prezes Halina Sajdok-Żyła, tel. 698 815 844**

Na początku roku sprawozdawczego 2019 Koło liczyło 36 członków. W ciągu roku zmarł pan Jan Pałarczyk. Na dzień 31.12.2019 roku liczba członków Koła wynosiła 35 osób. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 15 zł/rok, a kwota zebranych składek wyniosła 425,00 zł. Koło posiada własną siedzibę przy ul. Słowiczej 10 w Cieszynie.

W roku sprawozdawczym zorganizowano 4 zebrania Zarządu Koła oraz 3 zebrania ogółu członków, które odbywały się w siedzibie Koła, tj. „Domu Ludowym” przy ul. Słowiczej 10 w Cieszynie-Mnisztwie.

Za duże zaangażowanie i działalność na rzecz Koła, Zarząd Główny MZC uhoonorował godnością „Członka Honorowego Macierzy” panią Halinę Sajdok-Żyłę, „Medalem Pawła Stalmacha” państwa Ewę i Leszka Wojczaków, oraz przyznał wyróżnienia – „Akty Uznania” dla 9 członków Koła.

Imprezy, uroczystości i spotkania zorganizowane w 2019 roku przez Zarząd Koła:

– 5 stycznia – pieczenie kołaczy na charytatywny „Koncert Noworoczny” organizowany przez Zarząd Główny MZC;

– 7 stycznia – udział członków Koła w pogrzebie Członka Honorowego Macierzy śp. Jana Pałarczyka;

– 16 stycznia – spotkanie noworoczne;

– 23 stycznia – spotkanie noworoczne w Zebrzydowicach (przygotowanie barszczu i pasztecików);

– 28 lutego – tłusty czwartek;

– 20 marca – Walne Zebranie Koła oraz Koła Gospodyń Wiejskich;

– 14 kwietnia – kiermasz wielkanocny na cieszyńskim rynku;

– 10 maja – remont schodów w „Domu Lodowym”;

– 18 maja – udział w Walnym Zjeździe Delegatów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej;

– 9 czerwca – przygotowanie poczęstunku dla występujących podczas „Dnia tradycji i stroju regionalnego”, organizowanego przez Koło MZC nr 6;

- 20 czerwca – udział w procesji Bożego Ciała w strojach ludowych przy kościele na Mnisztwie;
- udział w pogrzebie śp. Janusza Kacyrza;
- 14 września – udział w „Cieszyńskim Przekładańcu” – III Festiwalu Organizacji Pozarządowych;
- 22 września – udział w imprezie „Skarby z cieszyńskiej trówy” na Zamku Cieszyn;
- 21 listopada – udział we Mszy św. za zmarłych – budowniczych „Domu Ludowego”;
- 7 grudnia – prowadzenie dla dzieci warsztatów pn. „Drobne ciasteczka” na Zamku Cieszyn;
- 12 grudnia – tradycyjne odwiedziny seniorów, którym zostały wręczone własnoręcznie wykonane kartki świąteczne i stroiki bożonarodzeniowe.

8. Koło MZC w Drogomyślu

- **prezes Jan Szeruda, tel. 33 8572370**

Zarząd Koła wybrany na Walnym Zebraniu Członków w dniu 16.01.2019 roku:

- Jan Szeruda - prezes
- Anna Gorgoń - I wiceprezes
- Zbigniew Podyma - II Wiceprezes
- Sabina Waclawik - sekretarz
- Urszula Szymala - skarbnik

Na początku roku Koło liczyło 55 członków. W ciągu roku wstąpiło 13 osób i na dzień 31 grudnia 2019 roku liczba członków Koła wynosiła 68 osób. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 15 zł/rok. Kwota zebranych składek wyniosła 990 zł.

Koło MZC nie posiada własnej siedziby, a miejscem zebrań jest „Sołtysówka” w Drogomyślu. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa Jana Szerudy i w „Sołtysówce”. Inne składniki majątkowe stanowiące własność Koła to: organy elektryczne, rzutnik i ekran we współwłasności z Radą Sołecką.

W roku sprawozdawczym odbyło się 7 zebrań Zarządu Koła oraz 10 zebrań ogółu członków. W ramach Koła działają 2 sekcje: koronkarska (10 osób) i „cudów papierowych” (10 osób).

Imprezy, uroczystości i spotkania, w których uczestniczyli członkowie koła i sekcje:

- 16.01.2019 r. – 20 osób – Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze, wędrówka szlakiem Beskidów – prezentacja państwa Sajdok;
- 22.02.2019 r. – kulig do Wisły Gościejowa;
- 13.03.2019 r. – 25 osób – spotkanie z dr. Chwastkiem – ziołolecznictwo;
- 11.05.2019 r. – 40 osób – wyjazd do skansenu u pana Bieńka w Ochabach;
- 14.06.2019 r. – smażenie jajecznicy – spotkanie integracyjne z Kołem Macierzy ze Strumienia w harcówce w Drogomyślu;

- 1.09.2019 r. – udział członków Koła w dożynkach gminnych w Strumieniu – 10 osób;
- 16.10.2019 r. – 25 osób – prelekcja nt. parku narodowego Tajlandii;
- 25.10.2019 r. – udział w jubileuszu 50-lecia Szkoły Podstawowej w Drogomyślu – 16 osób;
- 16.11.2019 r. – 31 osób – wycieczka do Muzeum w Cieszynie połączone ze zwiedzaniem i degustacją w cieszyńskim browarze;
- 13.12.2019 r. – 45 osób – spotkanie opłatkowe w strażnicy OSP w Drogomyślu, degustacja tradycyjnych potraw wigilijnych i cieszyńskich ciasteczek przyrządzonych przez członkinie naszego Koła, wspólne śpiewanie kolęd.

Członkowie koła zakupili 2 sztuki *Kalendarza Cieszyńskiego 2020*.

9. Koło MZC w Gliwicach (przy Politechnice Śląskiej)

- prezes prof. dr hab. inż. Jan Kubik, tel. 77 474 37 99

adres do korespondencji: dr Marek Węglorz, tel. 502 559 976,

e-mail: marek.wenglorz@gmail.com

Na początku roku sprawozdawczego Koło liczyło 10 członków i w ciągu roku liczebność Koła nie zmieniła się. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 10 zł/rok, w wyniku czego w ciągu roku zebrano 100 zł. Koło nie posiada własnej siedziby, a zebrania Zarządu Koła oraz członków odbywają się na Wydziale Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej. Dokumentacja Koła znajduje się u dr inż. Marka Węglorza. W roku sprawozdawczym odbyły się 2 zebrania Zarządu Koła i 2 zebrania ogółu członków. Otwarte zebrania Koła odbywają się w każdym semestrze, najczęściej w poniedziałki, o godz. 16, w sali nr 106 na Wydziale Budownictwa Politechniki Śląskiej przy ulicy Akademickiej 5 w Gliwicach. Koło liczy 10 członków, jednak w zebraniach uczestniczy najczęściej 8–9 osób.

Działalność merytoryczna.

1. Zebranie otwarte RW Budownictwa Pol. Śl. 25.05.2020 r., poświęcone pamięci prof. Czesława Woźniaka oraz jego zmarłych współpracowników, a w tym urodzonego w Brennej śp. dra Karola Bojdy (1944–1977), który tragicznie zginął, już po wydaniu pracy habilitacyjnej, a tuż przed jej obroną.

2. Wykład popularno-naukowy *Kultura i szkolnictwo na G. Śląsku* – spotkanie odbyło się w Politechnice Opolskiej w Opolu 28.04 2019 r., a wykład prowadził prof. Jan Kubik.

3. Zebranie noworoczne 13.1.2020 r. – Politechnika Śląska, Wydział Górniczy. Gospodarzem był dr Daniel Adamecki, który prezentował swoją problematykę badawczą prowadzoną wspólnie z ATH w Bielsku-Białej oraz z TU VSB w Ostrawie, a dotyczącą lokalizacji uszkodzeń sieci informatycznych na terenie Śląska Cieszyńskiego (od Bielska do Ostrawy).

Koło nie prowadzi żadnej działalności finansowej, a liczba zakupionych egzemplarzy *Kalendarza Cieszyńskiego 2020* wyniosła 7 sztuk.

10. Koło MZC w Grodźcu Śląskim
– prezes Irena Skrzyżala, tel. 533 954 600,
e-mail: kolo-mzc@macierz-grodziec.org

Na początku roku sprawozdawczego Koło liczyło 62 członków. W trakcie roku wstąpiło 13 osób, zmarła jedna i na koniec roku liczba członków Koła wynosiła 75 osób. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 30,00 zł/rok, a kwota zebranych składek wyniosła 1780,00 zł.

Z innych źródeł pozyskano 4700,00 zł, w tym w ramach projektów Urzędu Gminy w Jasienicy 2100,00 zł i darowiznę z Banku Spółdzielczego w Jasienicy w kwocie 1000,00 zł.

Koło nie posiada swojej siedziby, a miejscem zebrania jest Zespół Szkolno-Przedszkolny, sala grodzieckiego Zamku lub strażnica OSP. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa Koła i skarbnika.

W roku sprawozdawczym odbyło się 9 spotkań Zarządu Koła oraz 8 zebrań ogółu członków, w tym Konferencja Jubileuszowa z okazji 90-lecia Koła MZC w Grodźcu oraz 10-lecia jego reaktywacji.

Członkowie Koła zakupili 35 publikacji macierzowych, w tym 25 *Kalendarzy Cieszyńskich 2020*.

Imprezy zorganizowane przez Koło:

1. 2019.02.22 zebranie sprawozdawcze za 2018 r.

Zgodnie z wymogami Statutu, 22 lutego 2019 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Grodźcu odbyło się walne zebranie sprawozdawcze Koła MZC w Grodźcu z udziałem przybyłych gości – pani Marty Kawulok – Prezes ZG Macierzy oraz Dyrektor ZSP w Grodźcu – Jolanty Tomik.

W trakcie zebrania młodzi strażacy przeprowadzili pokaz udzielania pierwszej pomocy, a następnie dokonano wyboru przewodniczącego zebrania i protokolanta, a także komisji mandatowej oraz uchwał i wniosków, jednakże z powodu braku quorum zebranie przerwano.

W przerwie swój program zaprezentował zespół „Grodźczanie”, a prowadzącemu chór, panu Ludwikowi Kuberze wręczono dyplom, jako podziękowanie, za przygotowanie występu.

Po 45 minutach wznowiono obrady zebrania, podczas którego Maria Pieczora, członek zarządu Koła, przedstawiła multimedialną prezentację z działalności w roku minionym, a szczegółowe sprawozdanie finansowe za 2018 r. przedstawił Józef Król. Następnie odczytano sprawozdanie Komisji rewizyjnej, która, oceniając wysoko pracę Zarządu, wnioskowała o udzielenie Zarządowi absolutorium.

Podczas dyskusji Edward Cichy informował o trwających pracach nad stroną internetową Koła, ponadto, jako inicjator powstania zespołu – chóru w Grodźcu, wyraził uznanie dla pracy jego członków i zaproponował uznanie zespołu

jako „Macierzowego”, a także wznowienie, wydanego przez Koło kilka lat wstecz, „Śpiewnika”. Były także podziękowania dyrektorce szkoły, pani Jolancie Tomik, a także członkom OSP za współpracę.

Następnie omówiono tematy spotkań na bieżący rok oraz propozycję majowej wycieczki obejmującej Roztocze, Zamość i Łańcut. Przedstawiono także plany wydania kolejnej części *Monografii*, która zawierałaby najciekawsze, wyłonione w formie konkursu, prace dotyczące Grodzca.

Liczba uczestników: 38 osób.

2. 2019.03.22 Dzień Kobiet.

Tradycyjnie już zorganizowano spotkanie o kobietach, ale nie tylko dla kobiet. Tym razem spotkaliśmy się po raz pierwszy w nowo wybudowanej strażnicy w Grodźcu. Obiekt, choć jeszcze niezupełnie „wykończony”, zrobił na nas znakomite wrażenie wielkością, nowoczesnością i funkcjonalnością rozwiązań.

W spotkaniu uczestniczyli członkinie Koła Gospodyń Wiejskich, Zespół „Grodźczanie”, a także przedstawiciele OSP oraz Związku Pszczelarskiego.

Jednym z punktów programu była prelekcja pani Władysławy Magiery zatytułowana *100 lat praw wyborczych kobiet w Polsce*. Dowiedzieliśmy się m.in., że 28 października 1918 J. Piłsudski podpisał dekret o wyborach do sejmu ustawodawczego, w którym przyznano czynne i bierne prawo wyborcze wszystkim obywatelom bez względu na płeć. Było to uprawnienie ustawą manifestu Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, który utworzył w Lublinie 7 listopada 1918 roku pierwszy premier Ignacy Daszyński, jeden z ojców Niepodległej. Wcześniej od Polek prawa wyborcze otrzymały kobiety w Nowej Zelandii, Australii i krajach skandynawskich oraz Rosji. Polki w walce o prawo do głosowania nie ustępowały krajom Europy Zachodniej i sufrażystkom. W walce o prawa kobiet Śląsk Cieszyński był w awangardzie, bo tutaj wszystkie kobiety umiały czytać, co było ewenementem na ówczesnych ziemiach polskich. Walką kobiet na tym terenie kierowała Dorota Kłuszyńska, członkini PPS-D Galicji i Śląska, późniejsza senatorka z list PPS.

Mężczyźni tworzący Radę Narodową Księstwa Cieszyńskiego dostrzegali zaangażowanie kobiet w Cieszyńskim i podjęli decyzję o udziale kobiet. W pierwszym lokalnym rządzie na ziemiach polskich po I wojnie na każdych 6 mężczyzn powołano jedną kobietę i tak w Radzie znalazło się 14,5% kobiet. Były to panie: Zofia Kirkor-Kiedroniowa, Dorota Kłuszyńska i Maria Sojkowa, upamiętnione na „Uliczce Cieszyńskich Kobiet” na wzgórzu zamkowym w Cieszynie. Później było wspólne śpiewanie wraz z Zespołem „Grodźczanie” pod kierunkiem Ludwika Kubery, degustacja różnorodnych wypieków i innych smakołyków przygotowanych przez uczestników.

Liczba uczestników: 63 osoby.

3. 2019.04.12 Wieczór z Ziemią Świętą cz. II.

Kwietniowe spotkanie członków Koła MZC w Grodźcu było naznaczone już przedświąteczną atmosferą. Przywitaliśmy w naszym gronie troje nowych członków, którym wręczono legitymacje.

Spotkanie okraszone zostało ciekawymi opowieściami pana Benedykta Samola i jego wnuka, Nikodema Wojtonia, którzy po raz drugi podzielili się swoimi wrażeniami z wędrowki po Ziemi Świętej, tym razem skoncentrowanymi na Drodze Krzyżowej Jezusa. Jak się okazuje dziś klimat tych miejsc nie oddaje wagi tamtych wydarzeń. Na trasie panuje tłok, a na całej długości ustawione są kramy z pamiątkami. Przykre, że zarządzający tym terenem nie zadbali o to, by tak ważne dla chrześcijan miejsce otrzymało godną oprawę. Piękna opowieść oraz przywiezione przez państwa Samolów pamiątki pozwoliły nam poczuć atmosferę smartwychwstania i zbliżającej się Wielkiej Nocy.

Liczba uczestników: 62 osoby.

4. 2019.05.16 Pamięci Mariusza Makowskiego (1958–2019).

Mariusz Makowski, historyk, muzealnik, społecznik, wieloletni Prezes i Członek Honorowy Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, inicjator reaktywacji, po 80 latach, Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Grodźcu. W 10. rocznicę zebrania założycielskiego Koła, 16 maja 2019 r. uczciliśmy pamięć zmarłego Mariusza Makowskiego najpierw udziałem w uroczystej Mszy św. w kościele p.w. św. Bartłomieja w Grodźcu, odprawioną przez proboszcza ks. Andrzeja Szczepaniaka, a później, dzięki uprzejmości właściciela, pana Michała Bożka, na grodzieckim Zamku. Jak silne więzi łączyły Zmarłego z Grodźcem, ile cennych inicjatyw dotyczących jego historii było autorstwa Mariusza, jak trudno będzie Go zastąpić, z wielkim wzruszeniem opowiadał pan Michał. Nie sposób opisać zasług śp. Mariusza dla grodzieckiego Koła. Był współautorem niemal wszystkich publikacji, nie szczędził swych rad, dzielił się wiedzą i pomysłami, dzięki którym nasze spotkania z historią były ciekawe i gromadziły liczne grono zainteresowanych. Hojnie dzielił się swą życzliwością i serdecznością, a my nie zdążyliśmy Mu za to wszystko dobro podziękować.

Liczba uczestników: 58 osób.

5. 2019.06.08 Zielonoświątkowa tradycja.

W okresie Zielonych Świątek, jak co roku, spotkaliśmy się w „Barze pod Lasem” w Grodźcu, by w plenerze usmażyć *wajecznicę ze sznytłokiem*, pogadać i pośpiewać, tak by echo spod Matulowej Górki rozbrzmiewało radością i nadzieją, jaką niesie z sobą wiosna. Spotkanie zorganizowaliśmy wspólnie z Kołem Pszczelarzy, a jego prezes, pan Zbyszek Płoszczak, przygotował nie tylko garniec wspaniałego smalcu, na którym usmażona *wajecznicza* smakowała wyśmienicie, ale jeszcze drugi garniec grochówki. Same rozkosze dla podniebienia.

O tym, że było wesoło i smakowicie najlepiej mówią fotografie autorstwa Edwarda Krysty i Jerzego Pająka.

Liczba uczestników: 41 osób.

6. 2019.08.03 Wycieczka na Zaolzie.

3 sierpnia br. członkowie i sympatycy naszego Koła w Grodźcu wyruszyli na wycieczkę na Zaolzie. Trasa wiodła przez Dębowiec, Kończyce i Zebrzydowice do Cieszyna. Mogliśmy podziwiać piękne wioski ziemi cieszyńskiej, zadbane przydomowe ogródki, dobre drogi, często z chodnikami. W Kończycach Małych zatrzymaliśmy się pod Krzyżem upamiętniającym kpt. Cezarego Hallera (brata generała Józefa Hallera), który zginął w obronie Śląska Cieszyńskiego w 1919 r.

Po przekroczeniu granicy pojechaliśmy do Karwiny. Obszar współczesnego miasta obejmuje kilka dawniej samodzielnych miejscowości: Solce, Raj, Frysztat (z początku XIII w.), a także, wzmiankowane już w XV w., miejscowości Darków i Łąki. Najpierw zatrzymaliśmy się w Karwinie Frysztat. Przy ładnym rynku znajduje się kościół Podniesienia św. Krzyża, zbudowany na przełomie XIII i XIV stulecia. W jego wnętrzu znajdują się cudowny obraz Matki Boskiej Frysztackiej oraz mistrzowsko wykonane drewniane figury Piotra i Pawła. Jest też płyta nagrobna jednego z właścicieli zamku. Wokół kościoła można podziwiać wspaniałe rzeźby barokowe. Nieopodal znajduje się zamek, którego pierwszymi właścicielami byli Piastowie cieszyńscy. Jednym z kolejnych właścicieli był Jan Larisch von Monich, który zamek rozbudował i dodał nowe skrzydło. Wokół zamku Larischowie założyli rozległy park w stylu angielskim. Po wybudowaniu pałacu w Solcy przenieśli się do nowej siedziby.

Następnie pojechaliśmy do dzielnicy Karwiny zwanej Karwina Kopalnie lub Karwina Doły – miejscowości zakupionej przez Larischów w 1551 r. Odkrycie bogatych złóż węgla w tej okolicy doprowadziło do gwałtownego rozwoju Karwiny i sąsiednich miejscowości. Pobudowano ratusz, urzędy, browar, szkoły, placówki kulturalno-sportowe. Z biegiem czasu to, co było źródłem dynamicznego rozwoju miasta, przyczyniło się do jego zguby. Kopalnie były wielopoziomowe, po urobku niezabezpieczone, a wydobywanie węgla zbyt intensywne. Z czasem teren zaczął osiadać. Pagórki poznikały lub pozapadały się. Wskutek szkód górniczych zniknęła prawie cała stara, dawniej tętniąca życiem Karwina. Do dzisiaj zachowało się tylko kilka obiektów. Jednym z nich jest stary kościół p.w. św. Piotra z Alkantary, pod którym grunt obniżył się o około 40 m, a jego odchylenie od pionu wynosi 7 stopni. Na starym cmentarzu w Karwinie Doły odwiedziliśmy miejsce z tablicą upamiętniającą katastrofę z 1894 r., w której w wyniku wybuchu metanu w trzech karwińskich kopalniach straciło życie 235 górników, w przeważającej części Polaków. Katastrofę tę upamiętnił w swym utworze *Czarna Julka*, pochodzący z Karwiny, Gustaw Morcinek. W tym miejscu należy przypomnieć postać Celestyna Racka, górnik, inżyniera pochodzącego z Wieliczki, który zorganizował grupę

ratowniczą i pośpieszył na ratunek uwiecznionemu pod ziemią górnikom. Za pierwszym razem udało mu się uratować kilkudziesięciu kamratów. Kiedy grupa ruszyła na ratunek po kolejnym wybuchu, niestety tym razem zginęli wszyscy. Siostry inż. Racka ufundowały nagrobek ze stojącą figurą smutnego anioła bez skrzydeł, opartego o filar. Niestety, figura po stu latach „czuwania” została skradziona. Kilka lat temu polska społeczność Zaolzia postanowiła odnowić pomnik, zastępując posąg kopią wygrawerowaną na czarnej płycie.

Kolejnym punktem wycieczki było odwiedzenie Stonawy, wsi historycznie leżącej na Śląsku Cieszyńskim, w dużej części zamieszkałej przez Polaków. W Stonawie znajduje się zbiorowa mogiła zamordowanych jeńców i poległych żołnierzy WP z 12 Pułku Piechoty Ziemi Wadowickiej, który pierwszy wsparł obronę Śląska Cieszyńskiego. Tragedia rozegrała się w styczniu 1919 r.

Naprzeciw mogiły żołnierskiej powstała ściana, w którą wmurowano tablicę pamiątkową z nazwiskami zamordowanych i poległych 20 żołnierzy. Pomnik znajduje się u stóp kościoła p.w. św. Marii Magdaleny. 26 stycznia br. odbyła się w Stonawie uroczystość wspomnieniowa w hołdzie poległym ofiarom konfliktu zbrojnego w 100-lecie tej tragedii. Patronat nad uroczystością objął Mariusz Błaszczak, minister obrony narodowej.

Wycieczkę zakończył spacer po parku uzdrowiskowym Darków Karwina. Kuzort słynie z leczniczych wód jodowo-bromowych. Wycieczka miała podniosły, patriotyczny charakter, z ciekawością wysłuchaliśmy opowieści Władysława Kristena o trudnych, wręcz tragicznych losach Polaków na Zaolziu. Pobyt na Zaolziu wpisał się w cykl obchodów 100-lecia Niepodległości, a towarzyszyły nam pieśni patriotyczne i regionalne, które wyśpiewaliśmy, dzięki wznowionemu w tym roku wydaniu *Śpiewnika Macierzy Ziemi Cieszyńskiej*.

Liczba uczestników: 40 osób.

7. 2019.10.05 Wycieczka – Bielsko – „Mały Wiedeń”

Szlakiem dawnej architektury, jej twórców i postaci znaczących w historii miasta.

Dworzec PKP w Bielsku – budynek o historycznej nazwie (w j. niemieckim) „Królewsko-cesarska kolej północna arcyksięcia Ferdynanda” z malowidłami w stylu pompejańskim w głównej hali dworcowej. Dworzec wzniesiono w latach 1889–1890 wg projektu Karela Schulza. Linię kolejową z Dziedzic do Bielska zbudowano w 1855 r. i przedłużono w kierunku Żywca w latach 1878–1879, kopiąc tunel pod miastem.

Ul. 3 Maja (Franz-Josef StraÙe). W pobliżu dworca znajduje się dawny Hotel „Royal” z 1912 roku, kamienice Dyrekcji Kolei z 1895 r. oraz modernistyczne kamienice z 1933 roku Krajowej Kasy Oszczędności architekta Pawła Juraszko (w jednej z nich mieszkał malarz i dramaturg Karol Bunsch, (twórca m.in. Odznaki Korpusu Pancernego gen. S. Maczka). Wzdłuż ul. 3 Maja widzimy dawne kamienice właścicieli fabryk włókienniczych: Bachracha, Tischa, Breitbartha, me-

talowych: J. Schwabego oraz domy z lat 1928–30 w stylu „graniastym”, „kryształkowym” (zbudowane przez firmę budowlaną K. Korna).

Ul. Adama Mickiewicza (Elisabeth Straße). Znajdujemy tu Pałac Hermana Schneidera w stylu secesyjnym, architekta Andrzeja Walczaka z Bielska z roku 1904. Rodzina Schneiderów była potentatem w dziedzinie handlu jutą i lnem. Mijamy domy Zipserów, Huppertów oraz dom Teodora Haase – superintendenta Gminy Ewangelickiej, słynącego z działalności charytatywnej i ... antypolskiej. Dalej znajduje się pałac rodziny Korn z 1882–1883 roku w stylu manieryzmu niderlandzkiego. Rodzina słynnych architektów wykonywała też zlecenia i budowy. Byli oni właścicielami kamieniołomów w okolicach Kóz. Pałac Theodora Sixta w stylu neorenesansowym, zbudowanym wg projektu Karola Korna, zgodnie z testamentem właściciela został wieczyście zapisany miastu Bielsko na potrzeby ogólne. Dalej wylania się gmach dawnej szkoły żydowskiej z 1904 roku w stylu mauretańsko-romańskim, oraz na rogu z ul. 3 Maja, pałacyk notariusza Michla – neobarokowy. Kolejną budowlą była, zburzona przez hitlerowców, synagoga zbudowana w latach 1879–1881 przez K. Korna w stylu mauretańskim. Budynek obecnego Teatru „Baniałuka” umieszczone w murach żydowskiego Domu Narodowego z roku 1935, wypalone przez hitlerowców. Ulicę zamyka kamienica G. Jenknera, właściciela drukarni (wyburzona w latach 60.), z bogatym wystrojem secesyjnym architekta A. Walczaka.

Plac Chrobrego (dawny plac garncarski). Otaczają go: budynek Kasy Oszczędności z 1889 roku (z zegarem), budynki pasażu handlowego z lat 1909–1910 (architekci z Wiednia: Teodor i Hans Mayer), narożna kamienica „Pod Kogucikiem” – tu była Gospoda „Pod Turystą” i nowoczesny gmach K.K.O. z lat 1936–1938 architekta Pawła Juraszko w stylu funkcjonalizmu. W foyer wielki witraż z pracowni Stanisława Żeleńskiego z Krakowa (panorama Bielska z Fortuną i rogiem obfitości oraz herb Bielska).

Zamek Książąt Sułkowskich. W obecnym stanie został przebudowany w stylu historycznym (neoromańskim i eklektycznym – tak jak sobie wyobrażali zamki architekci z połowy XIX wieku). Kaplica św. Anny z lat 1853–1855 (architekt J. Appelt). Trzon zamku z lat 1855–1863 (architekt J. Polzemeyer), wieża główna po 1860 r. (architekt Emanuel Rost z Białej).

Rynek Starego Miasta. Idziemy doń ul. Orkana (d. Węglowa), Strzelniczą (d. trakt w kierunku Wrocławia), ul. Łukową (d. Noakowskiego) – i tu niespodzianka, prywatne muzeum poświęcone S. W. Reymontowi, prowadzone przez p. Modrzejewskiego. W pierzei północnej uwagę zwracają: dom narożny Gutwińskich (z Tarnowa), była tu apteka „Pod Jeleniem”, obok dom z apteką „Pod Czarnym Orłem”, przeniesioną później na Podzamcze. Okazały „Pilzner Hof z roku 1912 ze słynną piwiarnią R. Bichterla. Budynek ratusza bielskiego, powstały z połączenia dwóch działek po wielkim pożarze miasta w roku 1808. Z tyłu budynku mieściło się więzienie, które oglądamy od strony ul. Łukowej. W pierzei zachod-

niej: dom składu celnego, dwie kamienice bogatego kupca Hoffmanna i dom narożny – siedziba sukienników do 1809 roku. U wylotu ul. Cesarskiej, prowadzącej w kierunku Cieszyna i dalej do Wiednia znajduje się dom, gdzie mieściła się „Gospoda pod Złotym Lwem”.

Bielski Syjon – idziemy ulicą Krętą, po starym bruku, mijamy odbudowaną podstawę baszty, która została rozebrana w latach 60., przed nami kościół ewangelicki (nawa z XVIII wieku, wieża i rozbudowa przez Ferstela w roku 1880), przed kościołem, jedyny w Polsce pomnik Marcina Lutra z 1900 roku, obok plebania z XVIII w., szkołę rozebrano w 1987 r., dalej gmachy: Szkoły i Seminarium Nauczycielskiego Męskiego (z 1863 r., architekt E. Rost) oraz Szkoły Powszechnej i Wydziałowej Żeńskiej (1896–97, architekt Thien).

Ul. Waryńskiego – prowadzi wzdłuż dawnych murów obronnych. Ich relikty są widoczne w fasadach domów zbudowanych na ich miejscu. W rejonie Górnej Bramy Miejskiej dochodzimy do...

Plac Kościelny – kościół św. Mikołaja był wielokrotnie przebudowywany. Przed nim stała dawna szkoła katolicka (rozebrana ok. r. 1887), która oddzielała kościół od Rynku Mięsnego. Obecnie przy placu jest wlot na targowisko miejskie, duża kamienica rodziny Nitsch (znajdowała się tu gospoda „Pod Białym Barankiem” i Bielskie Towarzystwo Śpiewacze. Dalej gospoda „Na Krzywym Mostku”. Obok kościoła gmachy Ubogich Sióstr de Notre Dame, przybyłych do Bielska w 1859 roku z Wrocławia.

Kościół św. Mikołaja – został przebudowany i powiększony w latach 1909–1910 przez J. Bauera. Fasada dołem neoromańska (portal z 12 apostołami, posągi św. Jadwigi, Mikołaja, Jana Nepomucena), wieża wysoka na 61 m ze zdobieniem secesyjnym i galeriami przypominającymi campanille włoskie. Wewnątrz barokowe wyposażenie usunięto w myśl zasad Soboru Watykańskiego II, ale zachowały się witraże Hartflingera z ok. 1910 roku. Na zewnętrznej ścianie prezbiterium widoczne epitafium węgierskiego rodu Sunneghów, który był właścicielem Bielska w XVII w.

Plac Żwirki i Wigury – dochodzimy doń ulicą Schodową i jest on administracyjną granicą Centrum i Przedmieścia Żywieckiego. Budynek Poczty Głównej z roku 1898, powstał w miejscu koszar i na gruntach Batheltów. Był to projekt państwowy (identyczne w Lublanie i Krakowie). Teatr Polski – budowla wiedeńskiego architekta Emila Förstera, ozdoby i rzeźby są dziełem J. Scheurerera z Białej. Fontanna przed Teatrem z roku 1895 jest darem barona von Schwartza. Do miasta doprowadzono wówczas wodociąg z Doliny Luizy (z Wapienicy).

Ul. Przekop – gdzie dawniej płynęła woda z rzeki Białej do fosy pod zamkiem. Tu znajdują się dawne fabryki: Wolfa, Büttnera, Bathelta. Tu także dawna brama główna do fabryki maszyn włókienniczych Gustava Josephęgo, którą założył w 1851 roku (późniejsza „Befama”, istniała do roku 2000).

Ul. 1 Maja, dawniej Pasternak – nazwa pochodzi od pastwisk nadrzecznych, tą ulicą kursował w latach 1895–1925 tramwaj miejski (Bielsko-Bialskie Towarzy-

stwo Kolei Lokalnych o długości 4700 m: dworzec kolejowy – Cygański Las). Tu w dawnej fabryce sukna Piescha mieszkał (gdy budynek przebudowano na mieszkalny) Alojzy Bernaczik – jeden z inicjatorów uruchomienia linii tramwajowej. Na tej ulicy mijamy wille – pałace Batheltów, Steffanów, sześciopiętrową tkalnię Wolfa, budynek „Bielskiej Wełny” BUKO z 1922 roku (wiedeński architekt Jacksh, styl wczesnego modernizmu, witraże Żeleńskiego). W pobliżu teatru budynek mieszczący dawniej kina „Apollo” i „Rialto”, dawny Bank Austro-Węgierski z 1901 roku, Hotel „Pod Pocztą” i budynek Izby Przemysłowo-Handlowej. Przekraczamy tor kolejowy do Żywca i znajdujemy się ...

Dawne Ogrody Zamkowe – w okresie kryzysu gospodarczego księżęta Sułkowscy musieli pozbyć się tego terenu, który rozparcelowano i w latach 1934–1939 zbudowano tu cały zespół domów modernistycznych (architekci Jüttner i Bolek, Wiedermann). Gmach Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego wzniesiono wkrótce po zakończeniu II wojny światowej.

Plac Fabryczny – dochodzimy doń wzdłuż rzeki Białej, zaniedbany, tu stare budynki manufaktur z połowy XIX wieku i dawna fabryka Jankowskiego.

Plac Smolki – dawny Plac Giełdowy, spod ulicy Stojałowskiego wypływa potok Nivka, a pod kamienicą radcy dworu Karola Burdy znajduje się ujście potoku Niper (jest on całkowicie przykryty, płynąc pod centrum miasta). Przy tym placu znajdował się Dom Cechowy Sukienników, rozebrany w roku 1914. Na jego miejscu stoi kamienica, w portalu której znajdują się godła cechowe i herb miasta.

Ul. Barlickiego (d. Kolejowa) idziemy przez Dolne Przedmieście. Po drodze ostatni dom drewniany – zajazd J. Prohazky, na rogu ul. 11 listopada, dalej secesyjne i eklektyczne kamienice, dawniej zamieszkałe przez zamożnych kupców żydowskich.

Pod Galerią Handlową SFERA kończymy nasz spacer po Bielsku

Liczba uczestników: 17 osób.

8. 2019.12.22 Jubileuszowa Konferencja Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Grodźcu.

Z okazji 90. rocznicy założenia Koła Macierzy Szkolnej w Grodźcu i 10. rocznicy jego reaktywacji 22 listopada b.r. odbyła się w strażnicy OSP w Grodźcu Konferencja poświęcona tym doniosłym wydarzeniom. W spotkaniu udział wzięli: Prezes Zarządu Głównego Macierzy Ziemi Cieszyńskiej – pani Marta Kawulok, Zastępca Wójta Gminy Jasienica – pan Krzysztof Wieczerzak, Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego – pani Jolanta Tomik, kustosz grodzieckiego Muzeum Zamkowego – dr Jerzy Proszyk, Sołtys Grodźca – pan Dariusz Szydłowski, członkowie i sympatycy Koła oraz młodzież szkolna z rodzicami i opiekunką, panią Agnieszką Kukiolą.

Obecność młodzieży związana była z podsumowaniem Konkursu „Grodziec i jego mieszkańcy wczoraj i dziś”, ogłoszonego przez Koło, a zrealizowanego przy

współdziałale szkoły, z finansowym wsparciem Urzędu Gminy Jasienica. Mogliśmy podziwiać nagrodzone prace graficzne przedszkolaków i uczniów w trzech kategoriach wiekowych, pokazy multimedialne oraz prace literackie – wiersze i wspomnienia o Grodźcu. Wręczono nagrody, głównie książkowe, ufundowane przez Urząd Gminy w Jasienicy, właściciela Zamku w Grodźcu – pana Michała Bożka oraz nasze Koło. Były też wspólne fotografie i słodki poczęstunek.

W kolejnej części Konferencji, po odśpiewaniu hymnu Macierzy „Płyniesz Olzo po dolinie” wystąpił Zespół Regionalny „Grodźczanie” ze swym regionalnym repertuarem i sztandarową piosenką o Grodźcu, której autorką tekstu jest Aleksandra Cebulak, członkini zespołu oraz Koła MZC.

Następnie wygłoszony został, przez pracownika Książnicy Cieszyńskiej, pana Wojciecha Świąsa, referat na temat „Macierz wczoraj i dziś”. Prezentację pod nazwą „Historia Koła MZC w Grodźcu” przedstawiła prezes Koła Irena Skrzyżala.

Jubileusze mają to do siebie, że są okazją do złożenia podziękowań zasłużonym osobom, w tym przypadku Akty Uznania wręczono wyróżniającym się 18 członkom Koła. Gratulacje i podziękowania, kwiaty i upominki, na ręce pani prezes Ireny Skrzyżali, od ZG MZC przekazała pani Marta Kawulok, od władz Gminy Jasienica – pan Krzysztof Wiczerzak, od ZSP – pani Jolanta Tomik. Były też kwiaty od członków reaktywowanego w 2009 roku Koła, dla obu prezesów pana Edwarda Cichego oraz Ireny Skrzyżali.

Wieżńczeniem Konferencji był występ duetu Eugeniusz Kubat i Dawid Broszczakowski z repertuarem pieśni patriotycznych w ciekawej instrumentalnej aranżacji, a cała uroczystość miała miejsce w sali Strażnicy OSP, obiektu, którego walory są dumą naszej miejscowości.

Liczba uczestników: 70 osób.

11. Koło MZC w Istebnej im. Karola Szmeka – prezes Michał Kawulok, tel. 512 543 743

Na początku roku 2019 liczba członków Koła wynosiła 14 osób i w ciągu roku liczba nie uległa zmianie. Koło MZC nie posiada własnej siedziby, a zebrania Zarządu oraz członków odbywają się w Gminnym Ośrodku Kultury w Istebnej.

Wysokość ustalonej składki członkowskiej – 2 zł/rok, a kwota zebranych składek wyniosła 28 zł.

Dokumentacja Koła znajduje się w domu Piotra Majeranowskiego w Koniakowie. W roku sprawozdawczym odbyły się 2 protokołowane zebrania Zarządu Koła i 2 zebrania ogółu członków.

Członkowie Koła MZC im. Karola Szmeka w Istebnej w 2019 roku nie angażowali się w przygotowanie spotkań kulturalnych. Protokołowane spotkania poświęcone były bieżącym problemom Koła. Członkowie postulowali w sprawie dodatkowej tablicy pamiątkowej, poświęconej ks. Józefowi Londzinowi w budynku Szkoły Podstawowej w Istebnej, która po reformie oświaty została przekształcona

na przedszkole i Zespół Szkół Zawodowych, a tym samym dawna tablica poświęcona ks. Londzinowi została przeniesiona do budynku gimnazjum. Na obecną chwilę problem zmiany siedziby szkół i tablicy ks. Londzina nie został rozwiązany. Piotr Majeranowski w dalszym ciągu w swoim domu udostępnia osobom zainteresowanym materiały i wydawnictwa zgromadzone przez Koło MZC w Istebnej.

Liczba zakupionych przez członków Koła *Kalendarzy Cieszyńskich 2020* – 3 egzemplarze.

12. Koło MZC w Krakowie

– prezes Barbara Krop, tel. 12 411 81 81

Na początku roku sprawozdawczego liczba członków Koła wynosiła 23 osoby i w ciągu roku liczba ta nie uległa zmianie. Zarząd Koła ustalił wysokość składki członkowskiej na 25 zł/rok, a kwota zebranych składek w ciągu roku wyniosła 400,00 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, a spotkania odbywają się w Klubie Seniora przy Parafii Ewangelickiej przy ul. Grodzkiej 62. Dokumentacja znajduje się u prezesa i skarbnika Koła.

W 2019 roku odbyło się 6 zebrań Zarządu Koła oraz 7 zebrań ogółu członków. Dwóch członków uczestniczyło w Walnym Zjeździe Delegatów w dniu 18 maja 2019 r.

Za szczególne zasługi na rzecz Krakowskiego Koła MZC Walny Zjazd Delegatów Macierzy uhonorował Godnością Członka Honorowego panią Prezes Barbarę Krop.

Imprezy zorganizowane w 2019 roku przez Zarząd Koła:

- spotkanie noworoczno-opłatkowe;
- śledziówka – na zakończenie karnawału;
- wspomnienia z wakacyjnych wycieczek.

Członkowie Koła utrzymują kontakty z Zaolziem, a liczba zakupionych egzemplarzy *Kalendarza Cieszyńskiego 2020* wyniosła 10 sztuk.

Terminy zebrań uzgadniane z Parafią pozostają bez zmian w stosunku do roku ubiegłego, a zebrania są otwarte dla sympatyków Koła zainteresowanych tematyką spotkań.

Większość członków Koła regularnie uczestniczyła w zebraniach ogólnych. Podstawą doboru tematyki zebrań ogólnych był statut Towarzystwa, bieżące wydarzenia rocznicowe o charakterze państwowym i regionalnym, a także tematy uwzględniające sugestie członków Koła, którzy chętnie wracali do korzeni i swojej młodości, którą zostawili na cieszyńskich szlakach.

101. rocznica Odzyskania Niepodległości była okazją do przypomnienia roli Powstań Śląskich, które wpisały się w cały szereg powstań narodowych poczynszy od Powstania Kościuszkowskiego – po Powstanie Warszawskie.

Prelekcję na temat Powstań Śląskich, które odegrały ważną rolę w szeregu walk o niepodległość przygotowała Barbara Krop. Podkreśliła, że każdy zryw narodowy był walką o suwerenność, zniesienie zniewolenia, a także o terytorium przynależne Polsce i Polakom. Podkreśliła także rolę Wojciecha Korfantego, działacza narodowego, przywódcy Powstań Śląskich, komisarza plebiscytowego na Górnym Śląsku. W 1921 roku, jako dyktator trzeciego Powstania Śląskiego, sprzeciwił się niekorzystnemu dla Polski podziałowi terytorium plebiscytowego, dzięki czemu Polska otrzymała znacznie większą część Zagłębia Przemysłowego. W granicach niemieckich zostało jednak około jednego miliona Polaków.

Rok 2019 został ogłoszony rokiem matematyki. Z tej okazji wspomnieliśmy wybitnego polskiego matematyka Stefana Banacha (1892–1945), samouka, późniejszego profesora Uniwersytetu Lwowskiego i członka Polskiej Akademii Nauk. Była to wielka osobowość i dociekliwy, analityczny umysł. Jego prace naukowe otworzyły nową przestrzeń ścisłego naukowego myślenia, która do dzisiaj nazywana jest przestrzenią Banacha. Jako profesor Uniwersytetu Lwowskiego wraz ze swoimi uczniami stworzył słynną Lwowską Szkołę Matematyki. Z tego grona pochodzą między innymi matematycy, którym udało się rozszyfrować Enigmę, niemiecką maszynę szyfrującą. Pamięć o Stefanie Banachu została nie tylko w murach Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na krakowskich plantach jest ławeczka, na której siedzą znani matematycy Stefan Banach i Otto Nikodym.

Wydarzeniem w roku 2019 było przyznanie literackiej nagrody Nobla Oldze Tokarczuk. Wspomnieliśmy przy okazji naszych noblistów, a przede wszystkim ze szczególnym szacunkiem i uznaniem Marię Skłodowską-Curie, podwójną noblistkę z chemii i z fizyki. W roku 2019 miała miejsce 85. rocznica przeniesienia prochów małżonków Curie do paryskiego Panteonu sławnych ludzi. Podczas tej ceremonii wygłosił ostatnie swoje przemówienie były prezydent Francji F. Mitterrand, który podkreślił niezwykle osiągnięcia małżonków Curie. Otworzyły one szeroko wrota do nowych badań naukowych.

Delegaci Koła uczestniczyli również w Walnym Zjeździe delegatów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, na którym uhonorowana została tytułem Honorowego Członka Macierzy Ziemi Cieszyńskiej pani Prezes Barbara Krop.

Tradycyjnie pamiętamy o zmarłych członkach naszego Koła i w dniu Wszystkich Świętych składamy na ich grobach przygotowane plakietki, jako dowody zachowanej o nich pamięci. Nadal utrzymujemy kontakt z mało sprawnym członkiem Koła profesorem Cieniałą. Przekazujemy mu materiały związane ze Śląskiem Cieszyńskim oraz informacje zebrań.

14. Koło MZC w Strumieniu

– prezes Bronisław Świeży, tel. 608 865 069

Na początku roku 2019 Koło liczyło 64 członków. W ciągu roku do Koła wstąpiły 3 osoby, zmarło dwóch członków Stefania Macura i Zdzisław Rusin. Na koniec roku liczba członków wynosiła 65 osób.

Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 25 zł/rok, w związku z czym zebrano 1525,00 zł, a z innych źródeł pozyskano 600,00 zł.

Koło posiada własną siedzibę. Zebrania odbywają się w sali Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Strumieniu. Dokumentacja Koła znajduje się w biurze Koła. Inne składniki majątkowe stanowiące własność Koła, w tym eksponaty, stroje regionalne żeńskie i męskie oraz wydawnictwa znajdują się w Izbie Regionalnej w MGOKu.

W roku sprawozdawczym odbyło się 8 zebrań Zarządu Koła oraz 7 zebrań ogółu członków.

Członkowie naszego Koła otrzymali następujące wyróżnienia i odznaczenia:

- Zdzisław Wyleżuch – „Medal Pawła Stalmacha?
- Józefa Greń i Honorata Kuś – „Złota Odznaka MZC”;
- Józefa Greń, Wojciech Kielkowski – „Zasłużony dla gminy Strumień”;
- Stanisław Pietrzyk – „Zasłużony dla miasta Strumień”;
- Anastazja Żur oraz Koło MZC – „Przyjaciel Kultury MGOK”.

Imprezy zorganizowane przez Koło i sekcje:

- 17.01.2019 r. – Uroczyste spotkanie noworoczne członków Koła oraz sympatyków i zaproszonych gości w osobach: Włodzimierz Cybulski – zastępca burmistrza, Stanisław Mendrek – radny powiatowy, Józef Król – członek ZG MZC. Razem udział wzięło 35 osób. Na spotkaniu miało miejsce pierwsze skrótkowe podsumowanie działalności za 2018 r., integracja uczestników, swobodne dyskusje, wspólny posiłek, śpiew, składanie życzeń oraz propozycje imprez do realizacji w 2019 r.

- 27.01.2019 r. – Promocja książki członka Koła, Wojciecha Kielkowskiego, „Dzieje Zbytkowa”. Odnotowano duży i bardzo aktywny udział naszych członków w udostępnianiu i przygotowaniu materiałów oraz zdjęć do tej publikacji.

- 9.02.2019 r. – Udział delegacji Koła w obchodach 10-lecia Zespołu Regionalnego „Strumień”. Złożono życzenia i podarunek. Nasza członkini i kierownik zespołu – Józefa Greń otrzymała przyznaną przez ZG MZC „Złotą Odznakę MZC”. Zespół powstał przy Kole strumieńskim z inicjatywy Anastazji Żur i Józefy Greń, propagując pieśni, zwyczaje oraz strój cieszyński.

- 2.03.2019 r. – Delegacja Koła uczestniczyła w uroczystościach pogrzebowych Honorowego Prezesa MZC śp. Mariusza Makowskiego, podczas których złożono wieniec.

- 12.03.2019 r. – Zebranie Sprawozdawcze Koła za 2018 r. Zarząd uzyskał absolutorium za 2018 r. Przedyskutowano i zatwierdzono plan pracy na 2019 r., w którym jako najważniejsze wydarzenia ujęto kontynuację organizacji „Dnia Tradycji Stroju i Pieśniczki Regionalnej” (11. edycja), organizację wystawy poświęconej 100. rocznicy wybuchu Powstań Śląskich oraz organizację lub współpracę przy organizacji tych obchodów w Strumieniu.

– 5.04.2019 r. – W „Galerii pod Ratuszem” odbyła się prelekcja Wojciecha Kiełkowskiego *Między Strumieniem a Wiedniem. Historia Anny i Alexandra von Bernd*, połączona z promocją książki pod tym samym tytułem. Anna von Bernd (z domu Janko) pochodziła ze Strumienia i była fundatorką Domu Ubogich (obecnie ośrodek zdrowia). W spotkaniu wzięło udział 35 osób.

– 9.04.2019 r. – Zorganizowano wycieczkę do Muzeum Śląskiego w Katowicach, związaną z Mikołajem Brodeckim i obejrzeniem ołtarza z XVI w. ufundowanego przez jego fundację dla kościoła w Strumieniu. Wysłuchano historii o tym jak eksponat znalazł się w muzeum. Drugim punktem wycieczki było Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Wyjazd do tego muzeum był także związany z przygotowaniami do obchodów 100. rocznicy wybuchu Powstań Śląskich. Uzgodniono wypożyczenie do Strumienia na sierpień wystawy *Sfrunął na Śląsk Orzeł Biały*. W wycieczce wzięło udział 15 członków, a koszt sfinansowano ze środków Koła.

– 11.05.2019 r. – Promocja książki Wojciecha Kiełkowskiego *Lutnia – pasja i tradycja. 100 lat Towarzystwa Śpiewaczego Lutnia im. Jana Orszulika w Strumieniu*. Wśród licznie zaproszonych do sali widowiskowej MGOK gości byli również członkowie Koła.

– 12.06.2019 r. – W „Galerii pod Ratuszem” odbyła się promocja książki naszego członka, ks. prałata Oskara Kuśki – „Mikołaj Brodecki – założyciel miasta Strumienia”. Wydanie książki stanowi kontynuację przedsięwzięcia polegającego na przybliżaniu mieszkańcom tej wielce zasłużonej dla naszego regionu postaci. Od Urzędu Miejskiego otrzymaliśmy bezpłatnie egzemplarze książki do rozproszenia wśród członków i innych zainteresowanych.

– 14.06.2019 r. – Spotkanie integracyjne członków Koła MZC w Strumieniu z członkami Koła MZC w Drogomyślu, w Ośrodku Harcerskim w Drogomyślu przy tradycyjnej jajecznicy. Z naszego Koła uczestniczyło 14 osób. W czasie dyskusji nastąpiła wymiana doświadczeń związanych z realizacją podjętych zadań. Dodatkowo uzgodniono propozycję organizowania co najmniej corocznych spotkań. Taką formę integracji polecamy wszystkim Kołom Macierzy.

– 23.06.2019 r. – „XI Dzień Tradycji Stroju i Pieśniczki Regionalnej”, który odbył się w Parku Miejskim, poświęcony został obchodom: 100. rocznicy wybuchu I Powstania Śląskiego i Roku Moniuszkowskiego w 200. rocznicę urodzin kompozytora. Udział wzięły 3 zespoły regionalne: „Pielgrzymowanie” z Pielgrzymowic, „Dankowanie” z Dankowic, „Strumień” ze Strumienia oraz chór Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” ze Strumienia. Zespoły wykonywały zarówno pieśni powstańcze, jak i moniuszkowskie oraz własne, regionalne. Natomiast członkowie Koła recytowali stosowne wiersze. Gośćmi honorowymi, którzy zaszczylicili naszą imprezę byli: Poseł do Parlamentu Europejskiego – Jerzy Buzek, Burmistrz Strumienia – Anna Grygierek, Przewodniczący Rady Miejskiej – Czesław Greń, a z Zarządu Głównego MZC, co bardzo cenimy, obecni byli Prezes ZG Marta Ka-

wulok i Henryk Franek. Impreza odbyła się pod specjalnie postawionym przez MGOK namiotem przy ładnej pogodzie oraz licznie zgromadzonej publiczności. W parku przy strumieńskiej fontannie solankowej wykonano wspólne zdjęcia wszystkich uczestników. Ten „Dzień Tradycji...” rozpoczął obchody 100. rocznicy wybuchu Powstań Śląskich na ziemi strumieńskiej, a inicjatorem była Macierz.

– 1.08.2019 r. do 3.09.2019 r. – W zabytkowym korytarzu ratusza prezentowana była wystawa: *Sfrunął na Śląsk Orzeł Biały*, wypożyczona z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem ze względu na jej usytuowanie. Prezentowana była również w niedzielę przed ratuszem na rynku. Natomiast w „Galerii Pod Ratuszem” odbyła się prelekcja Wojciecha Kielkowskiego: *Przyczyny wybuchu Powstań Śląskich – epizod strumieński*, której wysłuchały 22 osoby.

– 1.09.2019 r. – Członkowie Koła wzięli udział w korowodzie dożynkowym na gustownie ustrojonej przez siebie platformie, w strojach regionalnych i pod szyldem Macierzy. W korowodzie jechał z nami poseł Mirosław Suchoń.

– 19.09.2019 r. – Obchody 100. rocznicy wybuchu I Powstania Śląskiego (ustanowione jako obchody patrona szkoły). Organizatorami były Szkoła Podstawowa w Strumieniu, Burmistrz Strumienia, MGOK oraz Macierz Ziemi Cieszyńskiej. Obchody odbyły się pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego. Pod tablicą pamiątkową złożono kwiaty oraz odbył się apel poległych, Anastazja Żur odczytała notkę historyczną o miejscowych powstańcach, a Stanisław Pietrzyk recytował wiersz okolicznościowy. Natomiast w sali MGOK odbyła się prelekcja Wojciecha Kielkowskiego o genezie i przyczynach wybuchu Powstań Śląskich.

– 5.10.2019 r. – W sali MGOK odbył się benefis 50-lecia pracy muzycznej Krzysztofa Wójtowicza – Macierz złożyła życzenia i upominki.

– 24.10.2019 r. – Udział w pogrzebie śp. Zdzisława Rusina – członka Zarządu Koła, w strojach regionalnych, które zmarły ceniał i propagował. Mszę św. odprawił ks. prałat Oskar Kuśka, a pożegnalne mowy pogrzebowe wygłosili Anastazja Żur i Bronisław Świeży.

– 11.11.2019 r. – W czasie uroczystej sesji Rady Miejskiej w Strumieniu wręczono członkom Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, przyznane przez Radę Miejską wyróżnienia: „Zasłużony dla gminy Strumień”, które otrzymali Józefa Greń i Wojciech Kielkowski, a „Zasłużony dla miasta Strumień” – Stanisław Pietrzyk.

– 27.11.2019 r. – Grupa członków Koła, na prośbę Referatu Rozwoju i Promocji Urzędu Miejskiego, uczestniczyła w opracowywaniu formy i trasy questu po mieście Strumień, który zostanie wydany w 2020 r.

– 16.12.2019 r. – Odwiedziliśmy z życzeniami i świątecznymi podarunkami naszego kolegę, Członka Honorowego MZC Alojzego Gawrona w Domu Opieki w Cieszynie. Ponadto przekazane zostały życzenia świąteczne, gustownie wykonane przez Lillę Salachnę-Brzozę, starszym i Honorowym Członkom MZC oraz zaprzyjaźnionym organizacjom, osobom oraz szefom urzędów i firm.

Członkowie Koła licznie i aktywnie uczestniczyli w imprezach, wystawach, spotkaniach organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną i Urząd Miejski w Strumieniu, także w uroczystościach państwowych i kościelnych, często w strojach regionalnych. Bronisław Świeży, Stanisław Lapczyk, Henryk Sosna i Urszula Sosna wzięli udział jako aktorzy w misteriach wielkanocnych, organizowanych przez parafię w Strumieniu. Wojciech Kielkowski i ks. prałat Oskar Kuśka napisali i wydali wymienione powyżej książki o historii Strumienia. Grażyna Gądek i Adam Gawron publikowali w parafialnej gazecie „Strumień” artykuły o tematyce literackiej i obrzędowej. Koło opiekuje się Izbą Regionalną im. Mariana Wójtowicza, chętnie odwiedzaną przez licznych gości przybywających do MGOK. O wystrój Izby, w tym o dekoracje obrzędowe (Boże Narodzenie, Wielkanoc itp.) szczególnie dbają Władysława Lewandowska i Anastazja Żur.

Koło MZC w Strumieniu w całym 2019 r. współpracowało z Urzędem Miasta, MGOK, Radą Mieszkańców, PKPS, Towarzystwem Śpiewaczym „Lutnia” czy „Nową Formacją” poprzez wspólną organizację imprez, spotkań, wyjazdów sprzyjających integracji lokalnych stowarzyszeń i mieszkańców. Efektem współpracy były artykuły i zdjęcia szeroko opisujące działalność Macierzy.

Dziękujemy prezesowi, wiceprezesowi i członkom Zarządu Głównego za uczestnictwo w naszych imprezach i za docenienie naszej pracy.

Liczba zakupionych w Kole publikacji Macierzy – ogółem 13 sztuk, w tym *Kalendarza Cieszyńskiego 2020* – 11 sztuk.

14. Koło MZC Warmińsko-Mazurskie w Olsztynie

– prezes – dr hab. prof. UWM Krzysztof Kozłowski,

tel. 602 707 844, e-mail: kristof@uwm.edu.pl

Zarząd Koła:

Krzysztof Kozłowski – prezes

Jan Macura – wiceprezes

Stefania Jarczyk – sekretarz

Krzyszyna Kozłowska – skarbnik

Maria Szczepkowska – członek

Na początku roku 2019 Koło liczyło 57 członków. W ciągu roku zrezygnowało 12 osób, zmarły 2 i na koniec roku sprawozdawczego liczba członków Koła wynosiła 43 osoby.

Zarząd Koła ustalił wysokość składki członkowskiej 20 zł/rok, a kwota zebranych składek w ciągu roku wyniosła 660,00 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, a miejscem zebrania Zarządu oraz członków Koła jest klub uczelniany „Baccalarium”, przy czym spotkania odbywają się w drugi wtorek miesiąca. Dokumentacja Koła znajduje się u sekretarza, prezesa i skarbnika.

W roku sprawozdawczym 2019 odbyło się 5 spotkań Zarządu Koła oraz doraźnych 7 spotkań. Liczba zebrań ogółu członków 9, w tym 4 uroczyste. W Walnym Zjeździe Delegatów w maju 2019 r. uczestniczyło 5 delegatów Koła.

Członek naszego Koła, pan Rafał Wolski otrzymał wyróżnienie przyznawane przez Urząd Marszałkowski w Olsztynie „Osobowość Roku”.

Członkowie Koła zakupili 10 egzemplarzy *Kalendarza Cieszyńskiego 2020*.

Imprezy zorganizowane przez Zarząd Koła i Sekcje oraz inne osiągnięcia:

Tradycyjnie, każde zebranie członków Koła rozpoczyna się odśpiewaniem hymnu „Płyniesz Olzo po dolinie” i jak co roku, w styczniu spotykamy się na uroczystej „choince noworocznej”, w czerwcu spotykamy się na terenie zaprzyjaźnionego Zakładu Pszczelarstwa UWM, by cieszyć się wiosną i nadchodzącym latem, co uczczone zostaje śpiewem, a w grudniu nasze spotkanie upływa w atmosferze „wigilijkowej” – jest barszcz, są pierogi, opłatek i świąteczne życzenia.

Na każdym zebraniu, w ramach przyjętego planu pracy, kontynuujemy cykl: „*godomy po naszymu*” – naszym prelegentem i ekspertem w tej dziedzinie jest Andrzej Sacha, przekazywane są bieżące informacje zawarte w „Wiadomościach Ratuszowych” i „Okólnikach” Zarządu Głównego, pobieranych ze stron internetowych. Na naszych spotkaniach przedstawiana jest historia, osiągnięcia kulturalne mieszkańców ziemi cieszyńskiej. Prelekcje przygotowuje Stefania Jarczyk.

W lutym odbyła się prelekcja na temat *Cisownica, historia, ludzie i przyroda*.

W marcu – wysłuchaliśmy wywiadu z prezesem Krzysztofem Kozłowskim, przeprowadzonym przez redaktor Alicję Kulik w Radiu Olsztyn. Wywiad dotyczył działalności Koła i przyczyn osiedlania się cieszyńiaków w Olsztynie. Następnie pani profesor Annie Krauze złożono życzenia z okazji 90-urodzin, a końcową część spotkania poświęcono wspomnieniom o zmarłym Mariuszu Makowskim, wieloletnim Prezesie ZG MZC, którego pogrzeb odbył się 2 marca 2019 r. i w którym z ramienia Koła uczestniczyła Stefania Jarczyk. Życiorys Mariusza Makowskiego przedstawił prof. Janusz Guziur.

W kwietniu – z uwagi na małą liczbę członków – przyjęto informacje o rozwiązaniu grupy „Olsztyńscy cieszyńianie”, agendy Stowarzyszenia Absolwentów UWM. Następnie, w ramach prelekcji przedstawiono życiorys, pracę zawodową i społeczną Janiny Marcinkowej, założycielki i kierownika Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej.

Na majowym spotkaniu – przedstawiono informacje zawarte w artykule czasopisma „Przegląd” nr 15 z dnia 8.04.2019 r. autorstwa Anny Brzeskiej, pt. *Tu chcą się zestarzeć*. Poruszone w artykule zagadnienia to: czego Polacy szukają w Czechach, dlaczego Polacy przenoszą się do Czech, finansowe realia życia w Czechach na przykładzie Ostrawy, służba zdrowia, fizyka zamiast religii, stosunek Czechów do Polaków i co się Polakom w Czechach nie podoba. Dyskusja była burzliwa i zakończona wnioskiem, że nigdzie nie jest idealnie.

Czerwiec, to wspomniane wcześniej spotkanie w plenerze.

W październiku – prezes Krzysztof Kozłowski przekazał informację, że Rada Gminy Zebrzydowice podjęła uchwałę o nadaniu imienia prof. Andrzeja Farugi jednemu z rond w Zebrzydowicach, a 30 października 2019 r., w pierwszą rocznicę śmierci Prezesa Koła prof. Andrzeja Farugi, odwiedziliśmy jego grób na cmentarzu komunalnym w Olsztynie.

Następnie w ramach prelekcji przedstawiono biografię i informację o śmierci cieszyńskiego rzeźbiarza Jana Hermy, historię drukarstwa i powstania muzeum tego rzemiosła w Cieszynie oraz życiorys i działalność Jerzego Wałgi, ostatniego rusznikarza w Europie.

W listopadzie obchodziliśmy jubileusze naszych członków, którym w tym roku przypadały okrągłe rocznice urodzin: prof. Anna Krauze – 90 lat, prof. Janusz Guziur i Bolesław Tołłoczko – 80 lat, oraz dr Ryszard Pałach, Teresa Szostek i Leopold Szostek – 70 lat.

Podczas grudniowego spotkania, pierwsza część to „wigilijka cieszyńska”, natomiast druga część była poświęcona prof. Wiktorowi Wawrzyczkowi („Mistrzowi”) i zorganizowana z okazji 50. rocznicy jego śmierci. Wiktor Wawrzyczek pochodził ze Śląska Cieszyńskiego, urodził się w miejscowości Hażlach. Prof. Janusz Guziur przedstawił życiorys Profesora oraz przebieg jego pracy zawodowej i społecznej. Opowiedział wiele ciekawych anegdot, związanych z „Mistrzem” oraz o jego zainteresowaniach. Prof. Anna Krauze wspominała swój okres studiów w Cieszynie oraz okres pracy w Katedrze Chemii, kierowanej przez prof. Wawrzyczka. Pani Maria Bentkowska przedstawiła sylwetkę Profesora jako wielkiego humanisty i człowieka o niebywałej kulturze, który kulturą bardzo się interesował, uwielbiał śpiewać i był założycielem oraz opiekunem chóru przy ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej. Bardzo ciekawie sylwetkę Profesora przedstawił Andrzej Grygołowicz, były siatkarz, a później trener drużyny AZS. Opowiadał, jak to prof. Wawrzyczek, który nie lubił sportu, został opiekunem zespołu piłki siatkowej AZS. „Mistrz” był nie tylko opiekunem siatkarzy, ale także ich wiernym kibicem i sponsorem. Pan Grygołowicz, mimo skończonych 80 lat, nadal trenuje kolejne pokolenia siatkarzy.

Prof. Krzysztof Kozłowski zestawiał fakty, w jaki sposób prof. Wawrzyczek został uwieczniony. Mówił o „Mistrzu” jako autorze podręczników dla studentów oraz patronie uczelnianego chóru, który nosi obecnie jego imię. Nazwiskiem Profesora nazwano główną ulicę olsztyńską dzielnicy Brzeziny, gdzie nazwy wszystkich ulic upamiętniają kadrę profesorską z Cieszyna. Przypomniał, że Warmińsko-Mazurskie Koło Macierzy Ziemi Cieszyńskiej wielokrotnie organizowało sesje wspomnieniowe Profesora – „Mistrza” m.in z okazji 90-lecia (2001) i 100-lecia urodzin (2011), czy 30-lecia śmierci. W 2014 r. zorganizowano na Zamku Olsztyńskim uroczystość z udziałem rektorów i prorektorów, dziekanów, chóru oraz wychowanków profesora Wawrzyczka. Pan Krzysztof Kozłowski wspominał także o inicjatywie gminy Hażlach w sprawie nadania terenowi wokół „Domu Przyrod-

nika” w Hażlachu imienia prof. Wiktora Wawrzyczka. Poinformował także obecnych, że podczas pierwszej części spotkania wystąpił z inicjatywą uhonorowania prof. Wawrzyczka, nadając Jego imię dębowi rosnącemu na terenie stadionu AZS w Kortowie, którego ponoć „Mistrz” osobiście posadził. Nasze Koło podjęło stosowną uchwałę, a Prezes zobowiązał się przedstawić tę inicjatywę władzom uczelni, licząc na jej poparcie i realizację.

Na koniec spotkania przewidziano dyskusję, podczas której zebrani goście dzielili się swoimi wspomnieniami i przeżyciami związanymi z profesorem Wawrzyczkiem.

15. Koło MZC w Warszawie

– prezes Aleksandra Bernacka Frankowska, tel. 22 822 39 47

20 marca 2019 r. odbyło się Walne Sprawozdawczo-Wyborcze zebranie członków Koła, w wyniku którego na kolejną 4-letnią kadencję wybrano następujące osoby wchodzące w skład Zarządu Koła:

- Aleksandra Bernacka-Frankowska – prezes
- Grażyna Palka – wiceprezes
- Janina Rusek – sekretarz
- Lidia Nowacka – skarbnik

Koło liczyło 25 członków, w ciągu roku wystąpiły 3 osoby i zmarła 1 (Anna Sławińska), zatem na koniec roku Koło liczyło 21 osób. Wysokość ustalonej składki członkowskiej wynosi 40 – 50 zł, a kwota zebranych składek wyniosła 820,00 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, a miejscem odbywania spotkań są pomieszczenia Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, których wynajem kosztuje 400,00 złotych.

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 spotkania Zarządu Koła oraz 9 spotkań ogółu członków.

Za wkład pracy na rzecz Koła i Macierzy, Godnością Członka Honorowego Macierzy, Walny Zjazd Delegatów uhonorował panią Prezes Aleksandrę Bernacką-Frankowską.

Bardzo dobrze układa się współpraca Koła z Zaolziem. Na zaproszenie Zarządu Koła gościli u nas m.in. Władysław Kristen – prezes PZKO oraz Danuta Chłupova. Gościem specjalnym była również Władysława Magiera – członek Zarządu Głównego MZC, a zarazem – prezes Koła MZC nr 4.

Członkowie Koła zakupili 9 egzemplarzy *Kalendarza Cieszyńskiego 2020*.

Zebrania, imprezy i uroczystości w Kole w roku sprawozdawczym 2019:

– 16 stycznia – Nowy rok 2019 rozpoczęliśmy spotkaniem ze specjalnym gościem, varsavianistą, dziennikarzem i publicystą – Tadeuszem W. Świątkiem, który jest także działaczem społecznym, pedagogiem, historykiem, członkiem Komisji Historycznej Towarzystwa Przyjaciół Warszawy i Oddziału Polskiego Towarzy-

stwa Genealogicznego. Jest autorem kilkuset artykułów i felietonów oraz około 20 publikacji książkowych, dotyczących historii dawnej Warszawy. Za swoją działalność pan Świętek był wielokrotnie nagradzany, otrzymał m.in. The World Medal of Freedom oraz Medal Zasłużony dla Senatu RP. Podczas 2-godzinnej prelekcji dowiedzieliśmy się, że Warszawa, to temat rzeka – stolica wielu kultur i religii, zwłaszcza do czasu II wojny światowej. Zagraniczni artyści i rzemieślnicy przyjeżdżali do Warszawy na zlecenie królów, szlachty, bogatego mieszczaństwa oraz duchowieństwa i tworzyli dzieła na europejskim poziomie: zamki, pałace, gmachy publiczne, świątynie, kamienice, pomniki, rzeźby, a także podwaliny pod rozwijający się przemysł. Większość obiektów o znaczeniu historycznym została zaprojektowana przez cudzoziemców lub ich potomków.

– 20 lutego – *Saga Rodu Górniaków z Sibicy* to temat kolejnego comiesięcznego Zebrania Koła. Nasza koleżanka – Janina Gajda przygotowała obszerną prelekcję o swoich przodkach. Jak na relację kronikarską przystało zapoznała nas z najważniejszymi wątkami pokoleniowymi rodu, z którego pochodzi. Tadeusz Kopoczek na łamach „Głosu Ziemi Cieszyńskiej” z grudnia 1998 roku tak napisał: *Bez wątpienia rodziną, która złotymi zgłoskami zapisała się w historii Śląska Cieszyńskiego jest klan Górniaków z Sibicy, do 1920 roku na wskroś polskiej wsi, przylegającej do ówczesnej stolicy Księstwa. Genealogia Górniaków obejmuje 14 pokoleń i sięga roku 1525. Urodzony w 1690 roku Jan po raz pierwszy w metrykach zapisany został jako GÓRNIAK.*

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy, niespodziewaną wiadomość o śmierci: Mariusza Makowskiego, byłego prezesa, a obecnie Honorowego Prezesa Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, utalentowanego i wybitnego historyka, znawcy dziejów miasta Cieszyna i ziemi cieszyńskiej, autora wielu publikacji im poświęconych, długoletniego kustosa Muzeum Śląska Cieszyńskiego i przewodniczącego Kolegium Redakcyjnego *Kalendarza Cieszyńskiego*. Pan Mariusz Makowski pozostanie na długo w naszej wdzięcznej pamięci, tym bardziej, że był niejako zaprzyjaźniony z warszawskim Kołem.

– 20 marca – Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Koła. Sprawozdanie złożyła prezes Aleksandra Bernacka-Frankowska. Po słowie wstępnym podziękowała serdecznie członkom Zarządu: Janinie Gajdzie, która profesjonalnie i z pasją od lat prowadzi kronikę Koła, Januszowi Ruskowi – za mądre i skrupulatne sekretarzowanie, Lidii Nowackiej – za jakże trudną i odpowiedzialną pracę dotyczącą finansów Koła, także Komisji Rewizyjnej na czele ze Zbyszkciem Piechą, zawsze gotowym do wykonania powierzonego mu zadania. Dziękując sobie nawzajem, współpracujemy dalej i robimy wszystko, by podtrzymywać i nieustannie wzbogacać ten niepowtarzalny, cieszyńsko-zaolziański klimat w Kole.

Z poczuciem dumy przystąpiliśmy do przypadającego w kwietniu 2019 roku Jubileuszu 40-lecia działalności naszego warszawskiego Koła MZC. Wszystko co osiągnęliśmy nie miałoby miejsca bez udziału niezapomnianych, a wielce zasłużo-

nych Orłowiaków, których bezcenne doświadczenia służą nam do dziś. Nie byłoby także ani tych małych, ani większych sukcesów, gdyby nie Ci, którzy już bezpowrotnie opuścili nasze szeregi, we wcześniejszych latach: Władek Duda, Rudek Jaworek, Staszek Kubiczek, Janusz Rusz, Olek Zarębski, Janek Leśniewski, Paweł Cieślak, Teresa Sulgostowska, Stefek Steller, Maria Niedoba, Franek Urbańczyk i Ania Sławińska. Bardzo odczuwamy Ich brak.

– 17 kwietnia – Z cyklu „Gość w Kole” odwiedził nas Władysław Kristen, Zazlanin, prezes Miejscowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w R.C. Czeski Cieszyn – Mosty, społecznik, harcerz, kolekcjoner „papaliów”, wielbiciel twórczości naszego narodowego wieszca, Adama Mickiewicza. Pan Władysław to dusza artysty, śpiewa w chórach, recytuje poezje z muzyką w tle, od 1995 roku jest kierownikiem Klubu Propozycji w Czeskim Cieszynie. O Karwinie – mieście swojego dzieciństwa i młodości potrafi pięknie opowiadać z wielką empatią. Pan Władysław, na dowód swego uwielbienia Mickiewiczem, zorganizował kilkudniową wycieczkę na Litwę „Śladami Adama Mickiewicza”, po drodze zahaczając o Muzeum Adama Mickiewicza na Starym Mieście w Warszawie.

Swojej miłości do wieszca podporządkował również program spotkania w warszawskim Kole. Nasz gość przygotował na tę okoliczność mistrzowską recytację *Koncertu Jankiela*. Fantastyczna i pełna ekspresji interpretacja wiersza przez pana Władysława, w połączeniu z akompaniamentem pianisty z Muzeum Chopina pozostawiły w nas niezapomniane wrażenie.

– 15 maja – Z cyklu „Sylwetki” – Jej ślad w historii w cieniu Beskidów: Zofia Kossak-Szczucka. Wystąpienie, na podstawie publikacji *Kobiety w województwie śląskim na przestrzeni wieków*, wydanej pod redakcją Agaty Muszyńskiej, Anny Skierdziel i Aleksandry Skrzypietz, opracowała i przedstawiła Aleksandra Bernacka-Frankowska.

– Natomiast czerwcowe zebranie Koła zostało odwołane z powodu choroby Jerzego Frankowskiego i konieczności opieki nad nim przez żonę, co członkowie Koła przyjęli z wyrozumiałością.

– 18 września – Pani prezes Aleksandra Bernacka-Frankowska złożyła relację z Walnego Sprawozdawczego Zjazdu Delegatów Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, który odbył się w Cieszynie 18 maja 2019 roku, i podczas którego została uhonorowana Godnością Członka Honorowego MZC, najwyższym wyróżnieniem Stowarzyszenia. Oczywiście, nie mogło zabraknąć gratulacji, kwiatów i poczęstunku z szampanem.

– 16 października – Z cyklu „Gość w Kole” – Jan Cofałka, autor kolejnej książki pt. *Ślązaczki – od Kopciuszka śląskiego do miliardarki z Ustronia o współziomkach ze Śląska*, tym razem o nieprzeciętnych kobietach. Prof. Michał Lis tak ją recenzuje: *Ukazane przez Jana Cofałkę sylwetki kobiet ujawniają, że osiągając sukcesy na wybranych polach, można swoim życiem przełamywać stereotypy dotyczące płci. Odbywa się to niestety nieraz dużym kosztem. To ważny głos w debacie o społec-*

czeństwie żyjącym nad Wisłą i Odrą. Dzieło pana Cofałki stanowi potwierdzenie realizacji marzeń pokoleń ludzi tej Ziemi.

Z kolei kronikarka Koła tak recenzuje książkę: *To prawdziwa uczta słuchać Jego opowieści, której wątki towarzyszyły Mu podczas żmudnych przygotowań i samego pisania. Są proste i zarazem fascynujące, bo zaczerpnięte z otaczającego nas świata i biografii bohaterów. Opowiada ze swadą i poczuciem humoru.*

Słuchając pana Jana i czytając Jego książki nie ma się żadnych wątpliwości, że robi to co kocha. I to jest fenomen.

Promocja *Ślączonek...* odbyła się 9 września 2019 roku, w Klubie Księgarza na Rynku Starego Miasta w Warszawie, z udziałem m.in. aktorki – pani Grażyny Baraszewskiej (lektorki), Lecha Nijakowskiego (prowadzącego), oraz rodziny i gości. Była też kilkusobowa delegacja z Warszawskiego Koła.

– 20 listopada – Z cyklu „Gość w Kole” – Danuta Chłupova, dziennikarka „Głosu”, Zaolziańska, autorka swojej kolejnej książki *Trzecia terapia*. Małgorzata Warda (recenzentka) pisze *To poruszająca opowieść o przeszłości, która nie pozwala o sobie zapomnieć pomimo mijających lat. Losy bohaterów splatają się, tworząc misterny wzór na całej konstrukcji powieści. Ta historia buzuje emocjami, perli nastrojami, ale jest również pełna czytających w kątach demonów – to jedna z tych książek, które zapadają w pamięć.*

Bodźcem, który zainspirował autorkę do napisania książki były przemyślenia autorki, gdy towarzyszyła czeskim wycieczkom do byłego obozu koncentracyjnego w Auschwitz-Birkenau jako tłumaczka. Zastanawiała się nie tylko nad tragedią ofiar obozu, ale też nad winą oprawców, wielkich zbrodniarzy i szeregowych esesmanów. Ważnym i równorzędnym tematem książki jest przemoc w relacjach męsko-damskich w jej najbardziej wyrafinowanej formie. Czytelnik doskonale odbiera i rozumie, że ktoś, kto w dzieciństwie nie miał oparcia w rodzicach, ten bardzo łatwo ulega zewnętrznym manipulacjom.

W tym samym dniu gościła także u nas Władzia Magiera, która promowała ostatnio napisaną książeczkę pt. *100 kobiet Śląska Cieszyńskiego*, którą wszyscy otrzymaliśmy w prezencie. Oto kilka, bardzo istotnych myśli, jakie zawarte zostały w tej publikacji: [...] *Rola kobiet w procesach dziejowych jest często niedoceniana...*, [...] *Sytuacja kobiet na Śląsku Cieszyńskim różniła się od sytuacji kobiet na pozostałych ziemiach polskich...*, [...] *Zmiany gospodarcze i rozwój przemysłu nie pozostały bez wpływu na ich los, ale to co decydowało o ich wyjątkowej roli, to fakt, że nie było wśród nich analfabetek. Ten pozytywny fakt należy upatrywać w tym, że spora część ludności wyznawała religię ewangelicką, a Luteranie musieli zawsze czytać „Pismo Święte”, stąd przy parafiach już od XVI wieku funkcjonowały szkoły, w których uczono również dziewczęta.*

– 8 grudnia – Zaolzie – kronika wydarzeń 2019 roku na podstawie miesięczników „Zwrot” nr 8, 9, 10, 11.

Zgodnie z tradycją, tematem wiodącym każdego grudniowego zebrania jest Zaolzie – ten skrawek bliskiej naszemu sercu ziemi Śląska Cieszyńskiego, z której

wyrośli nasi Ojcowie i Dziadowie, a także często i my – skwapliwie pielęgnujący pamięć o Nich.

O ile w poprzednich latach skupialiśmy się głównie na śledzeniu działalności PZKO, jako placówki zrzeszającej Polaków żyjących w Republice Czeskiej i reperkusji trwającego od lat żenującego konfliktu między PZKO i Kongresem Polaków, to tym razem dokonano krótkiej charakterystyki wybranych tematycznie artykułów, przykuwających uwagę wydarzeń i informacji oraz faktów z dziedziny historii, nauki i kultury. Oto one: [Historia]

1. *Święty z Cieszyna, rok Melchiora Grodzieckiego* [str. 22/11];

2. *80. rocznica tragicznej śmierci dr. Wacława Olszaka z Karwiny* [str. 3/10];

3. *Obchody stulecia I Powstania Śląskiego* [str. 30/9];

[Nauka]

4. Okrągły Jubileusz 70-lecia powstania i działalności Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie. Szkoła jest spadkobiercą tradycji Polskiego Gimnazjum Realnego tego samego imienia w Orłowej, które zostało założone przed 110 laty w 1909 roku, jeszcze w czasach monarchii austriackiej. [str. 3/9];

5. Uroczystości wspomnieniowe na orłowskich Obrokach pod pomnikiem stojącym w miejscu dawnego budynku gimnazjum 18.10.2019. [str. 3/11];

6. Rozmowa z uczniami klas maturalnych Polskiego Gimnazjum imienia Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie. [str.6/10];

7. Jubileusz Akademii Handlowej w Czeskim Cieszynie. [str. 4/11].

[Kultura]

8. *Raróg w Teatrze Narodowym*. Wywiad z b. dyrektorem Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie Karolem Suszką. [str. 6/9].

16. Koło MZC we Wrocławiu

– prezes Józef Mleczek, tel. 71 357 70 10

Na początku roku sprawozdawczego Koło liczyło 16 członków. W ciągu roku zmarł pan Bernard Herman. Na koniec roku 2019 liczba członków Koła wynosiła 15 osób. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 2 zł/rok, którą przekazał na rzecz ZG MZC oraz dobrowolną w miarę potrzeb Koła. Kwota zebranych składek wyniosła 68,00 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, a spotkania Zarządu oraz członków odbywają się w Klubie Seniora Politechniki Wrocławskiej. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa. Składniki majątkowe stanowiące własność Koła, to archiwalia Koła.

W ciągu roku odbyło się 10 zebrań Zarządu Koła oraz ogółu członków, w tym uroczystych:

1. Z okazji świąt – Wielkanoc, Boże Narodzenie;

2. W luty spotkanie w kawiarni „Nalanda”;

3. Spotkanie na wykładach Studium Generale Uniwersytetu Wrocławskiego.

Członkowie Koła brali ponadto udział w imprezach i ich współorganizowaniu z Klubem Seniora Politechniki Wrocławskiej, wykładów i prezentacji multimedialnych:

1. *Pismo a architektura* – kol Ernest Niemczyk;
2. *O dziejach i architekturze Cieszyna, Księżna Cieszyńskiego oraz o Macierzy Ziemi Cieszyńskiej* – kol. Ernest Niemczyk i Józef Mleczeko;
3. Trzy osoby uczestniczyły w tygodniowej wędrówce autokarowej po Białorusi. Zakupiono 5 egzemplarzy *Kalendarza Cieszyńskiego 2020*.

17. Koło MZC w Zabrzegu

– prezes **Renata Kopeć**, tel. 698 229 197

Na początku roku sprawozdawczego 2019 liczba członków Koła wynosiła 18 osób i w ciągu roku liczba ta nie uległa zmianie. Zarząd Koła nie ustalił składki członkowskiej.

Zebrania Zarządu oraz członków Koła odbywają się w Szkole Podstawowej w Zabrzegu, a dokumentacja Koła znajduje się u prezesa – Renaty Kopeć w Szkole Podstawowej w Zabrzegu. W ciągu roku odbyło się 1 zebranie Zarządu Koła oraz 1 zebranie ogółu członków.

Imprezy i uroczystości zorganizowane przez Zarząd Koła:

– końcem kwietnia 2019 r. zorganizowano coroczne Święto Patrona. Tematem, z którym zmierzyli się uczniowie, a który wpisywał się również w obchody 100-lecia Niepodległości Polski brzmiał: „Co Śląsk Cieszyński podarował wolnej Polsce?”

Zadaniem uczniów było zdobycie informacji na temat markowych produktów, z których słynął lub słynie do dziś nasz region. Uczniowie w tym roku ograniczyli się wyłącznie do działań plastycznych, na które składały się przygotowanie projektu banknotu, który równocześnie będzie nawiązaniem do przedstawianego zagadnienia oraz sporządzenie sześcianu o krawędzi nie mniejszej niż 30 cm, na którego powierzchniach klasa przedstawia informacje, ciekawostki, fotografie dotyczące dziejów i dnia dzisiejszego prezentowanego produktu. Sześcian był mocowany na sznurku stanowiąc instalacją przestrzenną.

W czerwcu klasa 8 miała możliwość zwiedzić Zameczek Prezydenta w Wiśle, co było niezłym przyczynkiem do poznania dziejów Ustronia i Wisły, zwłaszcza w XIX i początków XX wieku, roli rodziny Habsburgów w życiu gospodarczym i kulturalnym Śląska Cieszyńskiego oraz ważnych wydarzeń z okresu 20-lecia międzywojennego.

26 października uczniowie klas 6 i 7 uczestniczyli w rajdzie górskim na trasie Kubalonka – Stożek – Wisła Łabajów. Podziwiali nie tylko mieniące się w słońcu pastelowe kolory jesieni, ale poznali historię najdłuższego szlaku górskiego w Polsce oraz najstarszego w polskich Karpatach schroniska na Stożku. Zwieńczeniem

wycieczki były przygotowanie przez uczniów informacje zaprezentowane w formie kroniki na szkolnej gazecie.

W listopadzie klasa 7 tradycyjnie już udała się do Cieszyna, by złożyć kwiaty na grobie Patrona Szkoły, ks. Józefa Londzina. Młodzież zwiedziła również najważniejsze obiekty historyczne stolicy Śląska Cieszyńskiego, następnie w grupach przygotowała labboki poświęcone konkretnemu obiektowi.

18. Koło MZC w Zebrzydowicach

– prezes Henryk Franek, tel. 500 649 009

2 kwietnia 2019 r. odbyło się Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze, na którym został wybrany nowy Zarząd Koła MZC, w skład którego weszli:

Henryk Franek	– prezes
Małgorzata Guz	– wiceprezes
Helena Bartoszek	– wiceprezes
Urszula Skowron	– sekretarz
Wanda Kowalska	– skarbnik
Grażyna Rychły	– członek
Zbigniew Żyła	– członek
Joanna Stawarczyk	– członek
Aldona Kopiec	– członek

Z kolei w skład Komisji Rewizyjnej weszli:

Ryszard Czyż	– przewodniczący
Małgorzata Karasińska	– członek
Aldona Stoś	– członek

Na początku roku 2019 Koło liczyło 88 członków. W ciągu roku przybyły trzy osoby, zmarła jedna, a zrezygnowały 4 osoby. Na koniec roku Koło liczyło 86 członków.

Koło nie posiada własnej siedziby, a zebrania odbywają się w Gminnym Ośrodku Kultury w Zebrzydowicach. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa, a dokumentacja finansowo-kasowa – u skarbnika. Zarząd Koła ustalił wysokość składek członkowskiej 24 zł/rok.

Zarząd Koła spotkał się 6 razy, odbyły się też 4 spotkania z zaproszonymi gośćmi:

1. H. Szotek – *100 rocznica napaści Czech na Polskę*;
2. P. Bogocz – twórca filmu o Żwirce i Wigurze;
3. P. Nowak – *Historia i genealogia Zebrzydowic*;
4. Ks. prof. J. Budniak – *Historia i kultura Ziemi Cieszyńskiej*.

Imprezy i uroczystości zorganizowane w 2019 roku przez Zarząd Koła:

1. Organizacja i pomoc w spotkaniu noworocznym Zarządu Głównego MZC;
2. 100. rocznica napaści Czech na Polskę – wystawienie Sztandaru MZC;

3. Konkurs gwary – członkowie Koła w składzie jury;
4. Współorganizacja Rodzinnego Rajdu Rowerowego;
5. Spotkanie z laureatami Gminy Zebrzydowice, którzy zostali uhonorowani „Laurem Złotej...” oraz „... Srebrnej Cieszyńnianki” 1999–2019;
6. Wycieczka autokarowa do Czech;
7. Inicjatywa członków Koła MZC dotycząca umieszczenia w Sali Sesyjnej portretów honorowych obywateli Gminy Zebrzydowice;
8. Spotkanie z działaczami kultury – wyróżnienie dla p. E. Żesławskiej i K. Ptaszyńskiej-Matloch.

Członkowie Koła MZC w Zebrzydowicach biorą czynny udział w imprezach kulturalno-oświatowych, wystawach, prelekcjach, które odbywają się na terenie gminy i powiatu, gdyż macierzowcy są członkami i aktywnie działają w różnych gremiach i organizacjach. Bierzymy udział w imprezach na terenie Czech, których organizatorem jest PZKO w Karwinie i Petrowicach. Jedynym problemem z jakim się borykamy to fakt, że średnia wieku jest coraz wyższa, a nowych członków nie przybywa.

20. Klub Literacki „NADOLZIE”

– **prezes Jolanta Skóra, tel. 502 271 456**

Klub Literacki „Nadolzie” liczy 17 członków. Spotkania odbywają się raz w miesiącu (trzeci wtorek każdego miesiąca). Prezentowano na nich dorobek artystyczny członków Klubu oraz zaprezentowano twórczość poetów z zaprzyjaźnionych Stowarzyszeń m.in. ze Stowarzyszenia Autorów Polskich oddział Bielsko-Biała. W 2019 r. gościliśmy Edytę Hanslik i Waława Morawskiego. Spotkania te, zaowocowały kilkoma przedsięwzięciami kulturalnymi.

Terminy i tematyka comiesięcznych spotkań:

– 19 marca 2019 r. – Spotkanie autorskie z Edytą Hanslik *Podobno...powiedzieli, że jutra nie będzie*;

– 23 kwietnia 2019 r. – Co nas inspiruje? Dyskusja członków Klubu z prezentacją własnych utworów. Elżbieta HOLEKSA zaprezentowała wydany album (poświęcony swoim przodkom), zatytułowany: *Minia, Hela, Frantek i inni, czyli ratujmy wspomnienia*. Album opatrzony rodzinnymi fotografiami. Natomiast Andrzej Macura, Bożena Pochaba i Paweł Małyśz zauroczyli słuchaczy nowymi wierszami.

– 21 maja 2019 r. – Biesiada poetycka z okazji wyróżnień Macierzowych które otrzymali: Bogdana Zakolska – „Medal Pawła Stalmacha”, Krystyna Kurzyca, Maria Nowak, Zofia Piłka, Jolanta Skóra – „Złota Odznaka Macierzy Ziemi Cieszyńskiej”;

Ponadto omówiono wnioski z Walnego Zjazdu Delegatów, następnie uczestnicy zaprezentowali własne utwory, a Marii Nowak zdała relację ze spotkania

poetyckiego w Brnie. Z kolei Elżbieta Holeksa i Jola Skóra przekazały informacje ze spotkania z poetką Barbarą Gruszką-Zych, z jednoczesnym przedstawieniem wybranych utworów;

– 22 października 2019 r. – Spotkanie poświęcone twórczości Olgi Tokarczuk – prezentacja poświęcona laureatce literackiej Nagrody Nobla za rok 2018 oraz relacja z Festiwalu Poezji Słowiańskiej w Czechowicach, Bielsku-Białej i Krakowie, w której wzięli udział: Elżbieta Barańska, Andrzej Macura, Elżbieta Holeksa-Malinowska, S. Malinowski (sympatyk KL „Nadolzie”) oraz Jolanta Skóra;

Następnie prezentacja własnych utworów zawartych w antologii pt: *Złączeni słowem*, która została wydana z okazji Festiwalu;

– 7 listopada 2019 r. – Promocja tomiku pt. *Dwugłós* autorstwa małżonków Elżbiety Holeksy-Malinowskiej i Stanisława Malinowskiego;

– 13 listopada 2019 r. – Spotkanie z panią burmistrz Cieszyna – Gabriellą Staszewicz (organizatorem Koło nr 1 „Centrum”) oraz występ Krystyny Kurzycy (KL „Nadolzie”);

– 10 grudnia 2019 r. – wyjazd do Chlebowej Chaty w Górkach Małych – uroczysta wigilijka wraz z udziałem sympatyków KL „Nadolzie”. Wysłuchanie opowieści gospodarzy. Pieczenie podplomyków, poczęstunek, kolędowanie i uroczyste wręczenie egzemplarzy autorskich *Kalendarza Cieszyńskiego na 2020*. W Kalendarzu znalazły się wiersze: Teresy Chwastek, Elżbiety Holeksy, Andrzeja Macury, Marii Nowak, Jolanty Skóry i Bogdany Zakolskiej (w tym tekst pisany prozą *Z opowieści maminki*).

21. Cieszyński Klub Hobbystów

– **prezes Stefan Król, tel. 668 367 679**

Na początku roku sprawozdawczego liczba członków Koła wynosiła 36 osób i w ciągu roku liczba nie uległa zmianie. Zarząd Koła ustalił składkę członkowską w wysokości 20 zł/rok. W ciągu roku zebrano 720,00 zł.

Koło nie posiada własnej siedziby, a zebrania Zarządu oraz członków odbywają się w Muzeum Drukarstwa w Cieszynie. Dokumentacja Koła znajduje się u prezesa i sekretarza, a finansowa u skarbnika.

Klub, zgodnie z zawartą w grudniu 2018 r. umową był organizatorem targów staroci wewnątrz budynku „Domu Narodowego” w miesiącach styczeń–kwiecień oraz październik–grudzień. W kwietniu 2019 r. władze Klubu zostały powiadomione, iż władze miasta zmieniły zasady udostępnienia płyty rynku dla organizacji imprezy. Zmiany te w ogromnym stopniu podnosiły odpowiedzialność Klubu za towary wystawców (prawną i majątkową), dlatego też nie podjęliśmy się organizacji imprezy w plenerze. Targi majowe się nie odbyły, a w okresie czerwiec–wrzesień organizował je COK „Dom Narodowy”. Prowadziliśmy rozmowy osobiste oraz korespondencję z władzami miasta, lecz nasze racje nie zostały uwzględnione. Na rok 2020, dzięki współpracy dyrekcji COK, został wypracowany kompro-

mis. Od tego roku impreza będzie miała dwóch organizatorów: CKH i COK „DN”, przy czym ten ostatni weźmie na siebie większość kwestii technicznych i organizacyjnych.

W roku 2019 trwały odchody stulecia działań na rzecz przynależności Śląska Cieszyńskiego do Polski. W styczniu i lutym 2019 r. w Skoczowie odbyły się konferencja popularno-naukowa oraz rekonstrukcja historyczna bitwy, która miała miejsce podczas wojny polsko-czechosłowackiej o przynależność Śląska Cieszyńskiego. Duży wkład w ich przebieg mieli członkowie naszego Klubu (w tym Sekcji Miłośników Militariów), którzy także przy innych okazjach przybliżali przebieg wypadków w 1919 r., a także przypominali inne aspekty historii regionu na różnego typu spotkaniach i wykładach.

Dużym osiągnięciem Sekcji Miłośników Militariów było przekonanie społeczności szkolnej Szkoły Podstawowej nr 2 w Cieszynie do przyjęcia jako swojego patrona 4 Pułku Strzelców Podhalańskich. Uroczystość nadania Szkole imienia miała miejsce 15 listopada 2019 r. w bardzo godnej i uroczystej oprawie.

Tak jak w poprzednich latach Klub włączał się w imprezy miejskie, takie jak Noc Muzeów czy kwesta 1 listopada na cieszyńskich cmentarzach oraz uczestnictwo w obchodach świąt narodowych.

Fundusz Stypendialny Śląska Cieszyńskiego – przewodnicząca Rady Funduszu Stypendialnego Marta Kawulok, tel. 608 503 973

Utworzony w roku 2002 Fundusz Stypendialny Śląska Cieszyńskiego stara się pomagać uzdolnionej, a niezamożnej młodzieży powiatu cieszyńskiego, nawiązując tym do działalności powstałej w 1885 roku Macierzy Szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego, która jako najważniejszy cel postawiła sobie zbudowanie polskiego szkolnictwa. Dzięki jej działalności na Śląsku Cieszyńskim powstały: dwa gimnazja, seminarium nauczycielskie oraz szereg polskich szkół ludowych, ochronek i internatów. Współczesna Macierz Ziemi Cieszyńskiej nawiązuje do tych chlubnych tradycji. Dzięki wielu prywatnym darczyńcom, cieszyńskim firmom i przedsiębiorcom, a także pomocy Starostwa Powiatowego i Urzędu Miejskiego w Cieszynie, w ciągu 18 lat swego istnienia Fundusz zgromadził 422 900 zł, które zostały rozdzielone na stypendia dla 241 uczniów klas maturalnych i studentów pierwszego roku studiów. Dzięki współpracy z Polsko-Amerykańską Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości w Łodzi, w ramach tak zwanych stypendiów pomostowych „Dyplom z marzeń”, już 94 studentów otrzymało z naszego powiatu zwiększoną o 75% pomoc finansową. W roku 2019 stypendia otrzymało 18 osób. Roczne stypendium maturzysty wynosi 900 zł, studenta – 1800 zł, a stypendia „Dyplom z marzeń” to 5000 zł na rok, z czego trzy czwarte pokrywa łódzka fundacja, a resztę Macierz Ziemi Cieszyńskiej. Fundusz Stypendialny Śląska Cieszyńskiego przyznaje także co roku co najmniej jedną nagrodę specjalną, którą otrzymuje uczeń

mający szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie. Nagroda specjalna wynosi od 500 do 1000 zł. Stypendia artystyczne, przyznawane od siedmiu lat, otrzymało 13 studentów uczelni artystycznych.

Szczególne miejsce w tworzeniu materialnej podstawy Funduszu zajmuje organizowany pod patronatem Burmistrza Miasta Cieszyna „Koncert Noworoczny” będący jednym z najważniejszych dobroczynnych wydarzeń kulturalnych i towarzyskich Cieszyna. Cały dochód z koncertu przeznaczony jest na Fundusz Stypendialny. Tradycją stało się już uroczyste wręczanie pierwszej transzy stypendiów w jednej z sal Zamku Cieszyn.

Radę Funduszu tworzą: Marta Kawulok – przewodnicząca, Irena Skrzyżala – zastępca przewodniczącego, Cezary Tomiczek – sekretarz, Józef Broda, Ewa Gołębiowska, Stanisław Kubicius, Janusz Łukomski-Prajzner, Jan Olbrycht, Gabriela Staszkievicz (Burmistrz Miasta Cieszyna), Grażyna Tomecka. Rada działa w oparciu o regulamin zatwierdzony przez Zarząd Główny Macierzy Ziemi Cieszyńskiej.

Szczególne podziękowania składamy na ręce fundatorów stypendiów: państwa Zofii i Zbigniewa Kajmowiczów oraz Anny i Jana Olbrychtów, a także, Starostwu Powiatowemu w Cieszynie, Burmistrzowi Miasta Cieszyna – Gabrieli Staszkievicz, Prezesowi Macierzy Ziemi Cieszyńskiej Marcie Kawulok, a także wszystkim darczyńcom, którzy dokonali odpisu 1% podatku na rzecz funduszu stypendialnego.

IV SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Informacja Dodatkowa za rok obrotowy 2019

Macierz Ziemi Cieszyńskiej Towarzystwo Miłośników Regionu

- 1) **Informacje o wszelkich zobowiązaniach finansowych, w tym z tytułu dłużnych instrumentów finansowych, gwarancji i poręczeń lub zobowiązań warunkowych nieuwzględnionych w bilansie, ze wskazaniem charakteru i formy wiarytelności zabezpieczonych rzeczowo;**
Stowarzyszenie nie posiada żadnych zobowiązań z tytułu dłużnych instrumentów finansowych, gwarancji i poręczeń lub zobowiązań warunkowych nieuwzględnionych w bilansie. Jedyne zobowiązania finansowe organizacji opisane są w części: Uzupełniające dane o aktywach i pasywach.
- 2) **Informacje o kwotach zaliczek i kredytów udzielonych członkom organów administrujących, zarządzających i nadzorujących, ze wskazaniem oprocentowania, głównych warunków oraz wszelkich kwot spłaconych, odpisanych lub umorzonych, a także zobowiązań zaciągniętych w ich imieniu tytułem gwarancji i poręczeń wszelkiego rodzaju, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii;**
Organizacja nie udziela kredytów członkom organów administrujących, zarządzających i nadzorujących, a także nie ma zobowiązań zaciągniętych w ich imieniu tytułem gwarancji i poręczeń wszelkiego rodzaju.
- 3) **Uzupełniające dane - aktywa i pasywa**
Na aktywa obrotowe w punkcie "inwestycje krótkoterminowe" składają się środki w gotówce w kasach Zarządu Głównego i Kół terenowych oraz na kontach bankowych w sumie: 115 476,72 zł W pozycji zobowiązania krótkoterminowe ujęte są zakupy usług - głównie mediów oraz zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego i ZUS w kwocie: 9.435,27 zł, zapłacone w następnym roku obrotowym.
- 4) **Informacje o strukturze zrealizowanych przychodów ze wskazaniem ich źródeł, w tym w szczególności informacje o przychodach wyodrębnionych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz informacje o przychodach z tytułu składek członkowskich i dotacji pochodzących ze środków publicznych;**
W roku sprawozdawczym 2019 przychody wyniosły: 216 680,05 zł.
Struktura przychodów stowarzyszenia kształtuje się następująco:
 - przychody z tytułu działalności statutowej - składki członkowskie w kwocie: 16 969,-zł
 - z tytułu otrzymanych dotacji i darowizn, przychody w kwocie: 51 229,-zł
 - z tytułu darowizn OPP 1% przychody w kwocie: 2 454,30 zł
 - z tytułu działalności odpłatnej przychody w kwocie: 39 109,66 zł
 - z tytułu działalności gospodarczej, przychody w kwocie: 105 656,50 złPrzychody finansowe -lokata bankowa: 260,89 zł Pozostałe przychody operacyjne: 0,70 zł
- 5) **Informacje o strukturze poniesionych kosztów:**
Stowarzyszenie, w roku sprawozdawczym 2019 poniosło koszty w kwocie: zł , w tym :
 - Stowarzyszenie z tytułu działalności statutowej nieodpłatnej: 60 414,63 zł
 - Koszty działalności statutowej odpłatnej: 21745,60 zł
 - Pozostałe koszty realizacji działań statutowych: 5 143,44 zł
 - Koszty działalności gospodarczej: 41 441,62 zł
 - Koszty ogólne Zarządu: 116 935,67 zł
 - Koszty finansowe: 10,30 zł
 - Pozostałe koszty operacyjne: 573,39 zł
- 6) **Dane o źródłach zwiększenia i sposobie wykorzystania funduszu statutowego;**
Fundusz statutowy w roku sprawozdawczym 2019 roku nie zmienił się.
- 7) **Jeżeli jednostka posiada status organizacji pożytku publicznego, zamieszcza w informacji dodatkowej dane na temat uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych oraz sposobu wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych**
Stowarzyszenie z tytułu OPP 1% otrzymało darowizny w kwocie: 2454,3 zł i przeznaczyło je na działania statutowe, związane z funduszem stypendialnym dla ubogiej i zdolnej młodzieży.
- 8) **Inne informacje niż wymienione w pkt 1-7, jeżeli mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki, w tym dodatkowe informacje i objaśnienia wymienione w załączniku nr 1 do ustawy, o ile mają zastosowanie do jednostki.**
Stowarzyszenie otrzymało darowizny i subwencje, w tym również od osób prywatnych, razem w kwocie 51 229,-zł i przeznaczyło je na realizację działań statutowych .

Cieszyn 25.03.2020

Bilans dla organizacji pozarządowych

Pozycja	Kwota na dzień kończący bieżący rok obrotowy	Kwota na dzień kończący poprzedni rok obrotowy	Przeształcone dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy
Aktywa razem	1 063 400,82	1 100 151,83	0,00
Aktywa trwałe	849 734,30	866 396,90	0,00
Wartości niematerialne i prawne	970,00	970,00	0,00
Rzeczowe aktywa trwałe	848 764,30	865 426,90	0,00
Należności długoterminowe	0,00	0,00	0,00
Inwestycje długoterminowe	0,00	0,00	0,00
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00	0,00
Aktywa obrotowe	213 666,52	233 754,93	0,00
Zapasy	85 743,92	82 221,16	0,00
Należności krótkoterminowe	12 445,88	19 333,20	0,00
Inwestycje krótkoterminowe	115 476,72	132 200,57	0,00
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00	0,00
Należne wpłaty na fundusz statutowy	0,00	0,00	0,00
Pasywa razem	1 063 400,82	1 100 151,83	0,00
Fundusz własny	1 053 544,79	1 083 129,39	0,00
Fundusz statutowy	1 256 668,75	1 256 668,75	0,00
Pozostałe fundusze	121 375,73	121 375,73	0,00
Zysk (strata) z lat ubiegłych	-294 915,09	-69 951,06	0,00
Zysk (strata) netto	-29 584,60	-224 964,03	0,00
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	9 856,03	17 022,44	0,00
Rezerwy na zobowiązania	0,00	0,00	0,00
Zobowiązania długoterminowe	0,00	0,00	0,00
Zobowiązania krótkoterminowe	9 435,27	16 429,78	0,00
Rozliczenia międzyokresowe	420,76	592,66	0,00

Rachunek zysków i strat dla organizacji pozarządowych

Pozycja	Kwota na dzień kończący bieżący rok obrotowy	Kwota na dzień kończący poprzedni rok obrotowy	Przekształcone dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy
Przychody z działalności statutowej	110 761,96	124 132,32	0,00
Przychody z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	70 652,30	81 685,34	0,00
Przychody z odpłatnej działalności pożytku publicznego	39 109,66	41 446,98	0,00
Przychody z pozostałej działalności statutowej	1 000,00	1 000,00	0,00
Koszty działalności statutowej	87 303,67	89 300,26	0,00
Koszty nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	60 414,63	28 149,71	0,00
Koszty odpłatnej działalności pożytku publicznego	21 745,60	46 719,10	0,00
Koszty pozostałej działalności statutowej	5 143,44	14 431,45	0,00
Zysk (strata) z działalności statutowej (A - B)	23 458,29	34 832,06	0,00
Przychody z działalności gospodarczej	105 656,50	111 197,77	0,00
Koszty działalności gospodarczej	41 441,62	38 738,19	0,00
Zysk (strata) z działalności gospodarczej (D - E)	64 214,88	72 459,58	0,00
Koszty ogólnego zarządu	116 935,67	122 391,45	0,00
Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C + F - G)	-29 262,50	-15 099,81	0,00
Pozostałe przychody operacyjne	0,70	40 243,30	0,00
Pozostałe koszty operacyjne	573,39	250 119,24	0,00
Przychody finansowe	260,89	95,89	0,00
Koszty finansowe	10,30	84,17	0,00
Zysk (strata) brutto (H + I - J + K - L)	-29 584,60	-224 964,03	0,00
Podatek dochodowy	0,00	0,00	0,00
Zysk (strata) netto (M - N)	-29 584,60	-224 964,03	0,00

V PODSUMOWANIE

134. rok działalności Macierzy Ziemi Cieszyńskiej obfitował w ważne dla Stowarzyszenia wydarzenia: Walne Zebrania Kół, Zwyczajny, Sprawozdawczy Walny Zjazd Delegatów Macierzy, a także cykliczne już imprezy, takie jak: „Koncert Noworoczny”, spotkanie noworoczne, „Dzień tradycji stroju i pieśniczki regionalnej”, „Przegląd Kapel Karpackich”, „Bal Cieszyński”, „Dzień tradycji i stroju regionalnego”, „Złaz Górski MZC im. Władysława Orszulika” oraz w wiele innych ciekawych spotkań i imprez organizowanych przez nasze Koła.

Wśród szczególnych imprez należy wymienić Konferencję Jubileuszową z okazji 90-lecia działalności i 10-lecia reaktywacji Koła MZC w Grodźcu. Kontynuowana była działalność wydawnicza, popularyzatorska i animacyjna, propagowano edukację regionalną. Imprezą integracyjną członków z różnych Kół był „IX Złaz Górski im. Władysława Orszulika”, a także różne imprezy plenerowe czy poświęcone wydarzeniom historycznym.

Codzienną pracą staramy się dowieść, że Macierz jest Stowarzyszeniem ludzi ambitnych, kreatywnych, aktywnych, miłujących swój region i jego tradycje.

Jesteśmy przekonani, że współpraca z polskimi organizacjami na Zaolziu służy i będzie służyła społecznościom po obu stronach Olzy. Podobnie, jak w latach poprzednich, uczestniczyliśmy w „Gorolskim Świącie” organizowanym przez Koło PZKO w Jabłonkowie w Republice Czeskiej.

Narastającym problemem stały się rosnące koszty utrzymania naszego majątku, czyli Domów Macierzy będących własnością Stowarzyszenia. Są to bowiem budynki stare, ponad stuletnie, wymagające napraw i poważnych remontów. Wzrost wartości podatków od tych nieruchomości przełożył się na ujemny bilans minionego roku.

W roku sprawozdawczym ze smutkiem pożegnaliśmy Członka Honorowego MZC, długoletniego Prezesa ZG MZC Mariusza Makowskiego (60). Pozostanie na zawsze w naszych wspomnieniach i będzie wzorem do naśladowania. Cześć Jego Pamięci!

Kierujemy wyrazy naszej wdzięczności do osób, urzędów i instytucji, bez pomocy których nasza działalność byłaby mocno utrudniona i nie dość efektywna. Zarząd Główny Macierzy składa szczególne podziękowania wszystkim Prezesom i Zarządom Kół terenowych, wszystkim Macierzowcom, sympatykom i miłośnikom regionu, życząc im wiele satysfakcji i zadowolenia w dalszej pracy na rzecz pięknego zakątka naszej Ojczyzny – Śląska Cieszyńskiego.

Za Zarząd Główny

Aleksandra Czajkowska
sekretarz

Marta Kawulok
prezes

SPIS TREŚCI

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU GŁÓWNEGO	3
1. Sprawy ogólne	3
2. Działalność administracyjna	8
3. Działalność organizacyjna	9
4. Działalność wydawnicza	10
II. PODZIĘKOWANIA	12
III. DZIAŁALNOŚĆ KÓŁ	13
IV. SPRAWOZDANIE FINANSOWE	52
V. PODSUMOWANIE	55

Biuro Zarządu Głównego MZC

ul. Stalmacha 14, 43-400 Cieszyn

tel. 33 852 16 59

e-mail: macierz@onet.pl

www.macierz.cieszyn.pl

czynne:

poniedziałek, wtorek, środa, piątek

9.00–13.00

czwartek

13.00–17.00

W biurze można nabywać wydawnictwa Macierzy
po cenach preferencyjnych

Kostiumernia czynna:

poniedziałek – czwartek

9.00–17.00

piątek

7.00–15.00

Z A P R A S Z A M Y